

Iskra

14



Izvoz, naložbe, kadri — tri temeljne naloge Iskre. Njih pomen so zopet poudarili na zboru Iskrašev prejšnji ponedeljek v Domu Ivana Cankarja v Ljubljani (foto: D. P.)



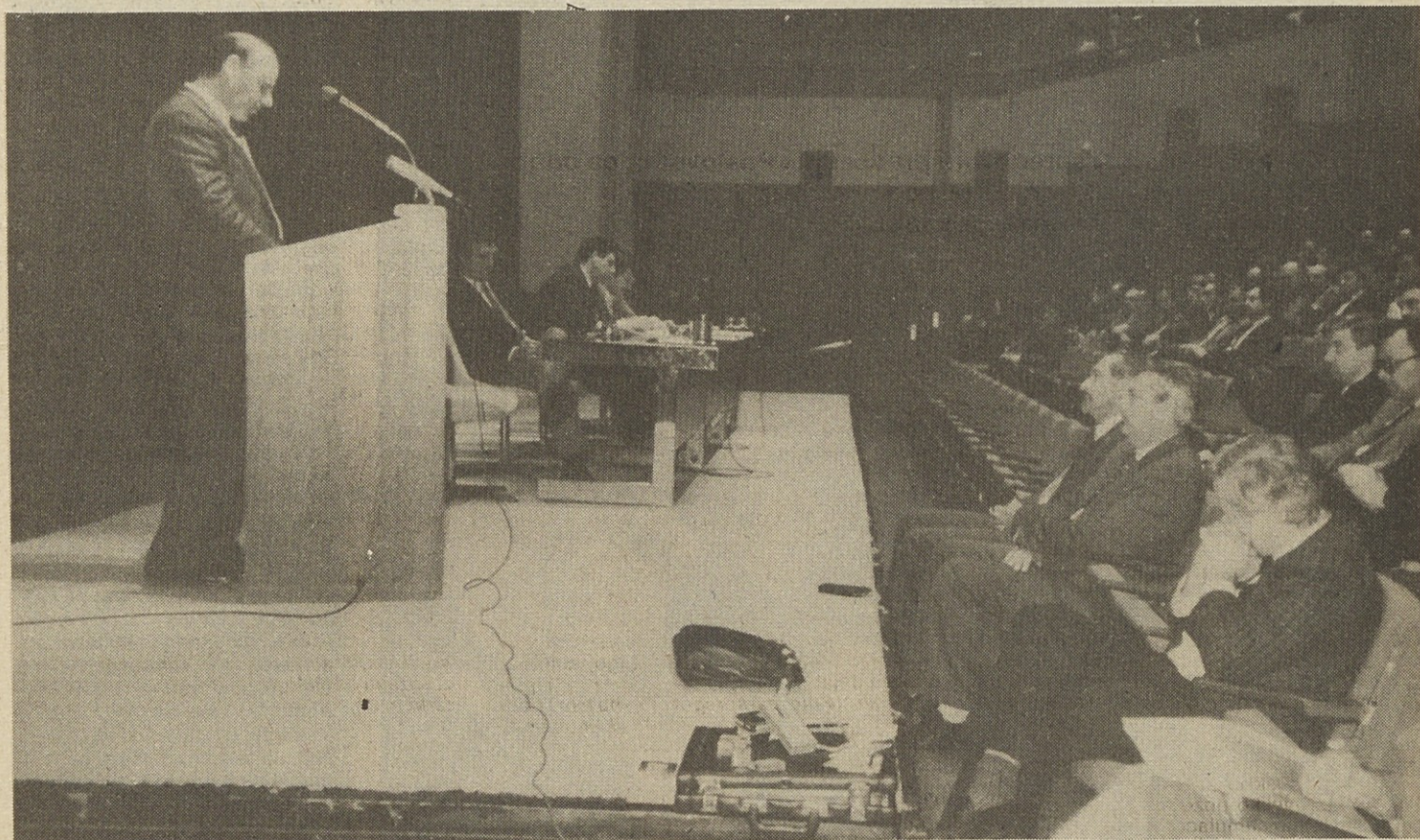
Zbor

Impozanten zbor več kot pet stotih predsednikov samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij ter poslovnih delavcev vseh Iskrinih TOZD, DO in SOZD v ponedeljek, 6. aprila v srednji dvorani Cankarjevega doma je pozorno prisluhnil zares odkritim, izčrpnim in tudi v priložnost naravnanim besedam predsednika Izvršnega sveta Skupščine SRS Dušana Šinigoja in predsednika PO SOZD Iskra Franca Šifkoviča.

Če je Franc Šifkovič v uvodu najprej predstavil, potem pa zelo slikovito in nazorno, odkrito, brez olepšavanj in fraz, razgrnil pred nas sedanjo resnično podobo Iskre, njene uspehe in slabosti, predvsem pa njene perspektive za jutri in pojutrišnjem, potem je beseda Dušana Šinigoja, prav tako odkrita in jasna, nakazala in pokazala realno stanje gospodarskega trenutka, tako v Sloveniji, kot Jugoslaviji in tudi v širšem okviru, predvsem glede problematike našega izvoza in zunanje zadolženosti. Šinigoj je brez ovinkov spregovoril o prizadevanjih republike v okviru Jugoslavije in širše za boljše in uspešnejše gospodarjenje, kljub vsem restrikcijam, državnim posegom in administriranju z OD in zunanje-trgovinskimi režimi. Pri tem je poudaril vlogo in pomen Iskre kot velikega sistema za Slovenijo in širše, predvsem pa je njegova beseda izzvenela v spoznanje, da bi sleherni vračanje nazaj pomenilo samo še poglabljanje že tako hude krize, ki nas je zajela. Ob tem pa je izrazil prepričanje, da smo se kljub temu o vsem sposobni trezno dogovoriti, kako ravnati vnaprej, saj imamo za to sposobnosti in tudi moči smo v tem smislu dovolj.

D. Ž.

Vsako vračanje nazaj pomeni poglobljanje krize



Več kot petsto predstavnikov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in poslovnih delavcev TOZD, DO in SOZD Iskra se je prejšnji ponedeljek zbralo v srednji dvorani Cankarjevega doma. Delovnega posveta vodilnih delavcev Iskre so se med drugim udeležili tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan in podpredsednik slovenske gospodarske zbornice Tone Miklavčič.



V uvodu je na sestanku spregovoril predsednik Poslovnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič, ki je podal analizo poslovanja Iskre v lanskem letu in prednostne naloge v letu 1987.

Najprej je Franc Šifkovič omenil nekaj neugodnih rezultatov, s katerimi so se srečevali Iskrini delavci v preteklem letu. Predvsem gre za prekomerno zaposlovanje, ki ni bilo v skladu z Iskrinimi potrebami, za nezadovoljstvo z izvozom, gledano v celoti, za stagnacijo poslovnih sredstev in za izgube. So pa Iskraši lani uspeli povečati konvertibilni izvoz pa akumulativnost in lastna sredstva v okviru poslovnega sklada.

Nato pa je predsednik PO SZDL Iskra več besed spregovoril o treh temeljnih nalogah Iskre, katere so izvoz, naložbe in kadri. Prva operativna naloga je izvoz, ki naj bi letos dosegel okrog tristo milijonov dolarjev, do leta 1990 pa kar 640 milijonov dolarjev. Ni treba posebej poudarjati, da gre za ogromen skok, zato se bo morala Iskra na tem področju dobro organizirati. Kot je poudaril Franc Šifkovič, bo treba celoten sistem Iskre usmeriti v izvoz, saj je strateška usmeritev Iskre v povprečju petdesetodstotni izvoz. Le-ta pomeni edini tržni pritisk na Iskro, saj je za jugoslovanske meje Iskrin sistem prevelik, znotraj države ni prave konkurence pa tudi pritiska ne. Zato se mora Iskra usmeriti na razvite zahodne države, kjer je velik tržni pritisk in prava konkurenca. Tako bodo Iskraši veliko pozornosti posvetili internemu sistemu stimulacij, ki bo dolgoročno vzpostavil povečanje konvertibilnega izvoza.

Ob discipliniranem poslovnem obnašanju, spoštovanju rokov, predvsem pa kvalitete izdelkov pa ne bo šlo tudi brez družbene podpore izvoznikom, ki je vsekakor nujna. V nadaljevanju je govornik spregovoril tudi o drugi operativni nalogi, to je o usklajenem programu naložb. Le-ta mora biti izdelan tako, da bodo dosegli predvsem pospešeno prestrukturiranje in večje učinke v izvedbi investicij. Tako bo potrebno hitreje prilagajanje proizvodnih programov, predvsem v smeri izvoza in kapitalno intenzivnih investicij. Ob tem pa bo potrebna tudi selekcija naložb, zato so izdelali in sprejeli kriterije za oceno in selekcijo investicijskih pobud.

Tretja operativna naloga Iskre pa je racionalno zaposlovanje, ki ga je treba podrediti ciljem znižanja stopnje zaposlovanja pod dva odstotka. Predvsem je treba že zdaj razmišljati

o problemu zaposlovanja ljudi, ko bodo delovne organizacije prešle na avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnje, v Iskri pa je, kot vemo, še veliko ročnega dela. Predvsem bo treba zaposlovati strokovne ljudi, uvesti fleksibilnejše oblike zaposlovanja in še v večji meri spodbujati interno izobraževanje doma in v tujini.

Ob operativnih razvojnih nalogah pa so tudi ostale tri strateške, dolgoročne naloge, ki niso nič manj pomembne pa naj gre za organiziranost poslovnega sistema, novelacijo interne zakonodaje, ali poenotenje informacijskega sistema. Vsaka od teh nalog pa prinaša tudi poslovodnim, oz. vodilnim delavcem številne odgovorne delovne naloge.

Po končanem govoru predsednika Poslovnega odbora Franca Šifkoviča je zbranim Iskrašem spregovoril tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, ki je med drugim dejal:

Prosilil ste me, naj spregovorim na tem zboru, hkrati pa ste prosili tudi predsednika predsedstva ZKS za isto in dogovorila sva se, da bom to opravil sam v imenu obeh.

Najprej bi rad izrekel nekaj misli o sami Iskri. Mogoče le nekatere svoje poglede ob intenzivnem spremljanju delovanja vašega celotnega sistema skoraj 36.000 delavcev, ki imajo velik vpliv v vseh naših občinah in tudi v republiki ter v Jugoslaviji, ne nazadnje pa končno nekaj pomenijo tudi pri nastopanju v inozemstvu.

V minulem obdobju sem zaskrbljeno gledal na Iskro in skupaj z drugimi tovariši v republiki, posebej še z Gospodarsko zbornico in s predsedstvom CK, ko smo se srečevali z vašimi vodilnimi strukturami, tako v delovnih organizacijah, kot tudi v SOZD. Imeli smo čuden občutek, da je to sistem, ki ni dovolj fleksibilen in je inerten, sistem, ki nima natančno opredeljene strategije razvoja. To pa zaradi tega, ker ste vi, sleherna TOZD, DO in SOZD Iskra odgovorni za stanje in ne kdo drug pa čeprav danes skušajo nekateri odgovornost prenesti na druge, o čemer bom spet govoril pozneje. Poudarjam, odgovornost je izključno vaša! Zato je izredno pomembno, kako ste si v

petletnem planu kot tudi za letos zastavili svoje naloge in razvojni koncept. Kot ocenjujemo v Izvršnem svetu, je smer, po kateri ste krenili in za katero ste se odločili, prava. Prava v konceptu razvoja, v vseh smereh, o katerih sicer ne bom govoril, ker ste jih vi sprejeli, povsem prava pa tudi zato, ker ste vendarle začeli s smotno politiko na sektorju investiranja in iščete pri tem tiste prednosti in kombinacije projektov in denarja znotraj celotne Iskre in celotnega združenega dela Slovenije in Jugoslavije ter tako odgovorite na izziv, ki je pred vami. Tega prej ni bilo. Točno je tudi to, da smo bili kritični do vaših pristopov, oz. nekaterih projektov, ki so bili predloženi Združeni banki LB, na katere so bile izrečene pripombe, a niso bile sprejete kot dobrohotne pripombe.

Poudarjam, da je šlo tudi za kombinacijo sredstev, v kateri nekateri zelo peonostavljeno vidijo državo z državnim kapitalom, ki naj stopi v igro. Če bi stopila država s svojimi državnimi sredstvi v to igro, potem mora najprej država ta kapital tudi imeti. Vsi pa natančno veste, da država nima svojega kapitala, to je naša samoupravna organizirana družba, kjer so razporeditve sredstev natančno določene in vemo kje so in jih zato moramo združevati po logiki samoupravnega združevanja in interesa. Zato ne izključujem možnosti, da bi prek kake samoupravne oblike organiziranosti ne zagotovili razvoj kake infrastrukture, pomembne za celotno gospodarstvo. Dobro veste, da smo v našem planu, še posebej pa v resoluciji za letošnje leto, opredelili razvoj mikroelektronike in hkrati z njim tudi informatike (teleinformatike) kot infrastrukturne dejavnosti, ki bi jo lahko z logiko združevanja sredstev prek nekaterih interesnih združevanj tudi organizirali.

S tem sem se opredelil do tega, zelo občutljivega vprašanja, tudi zategadelj, ker je tu in tam slišati misel »saj v Štbiiji imajo to drugače rešeno«. Imajo, zato moramo tudi mi poiskati pot, da bi našli samoupravno obliko združevanja, ne pa uporabljati davčni sistem. V tem smislu je izredno pomembna vloga Združene banke in tu pred vami moram izraziti misel, ki je v izvršnem svetu prisotna in je rezultat zelo dolgih, težkih, včasih zelo polemičnih razprav v slovenski skupščini okrog organiziranosti bančnega sistema v republiki — imenovali smo ga denarni sistem s potrebnimi dopolnili. V izvršnem svetu sicer nimamo nič proti temeljnim bankam. Mislimo celo, da je treba temeljne banke utrjevati, vprašanje pa je le, ali je potrebno tako veliko število temeljnih bank ali ne. Vprašanje je, kako imamo organizirana sredstva združenega dela v celoti, da bi lahko z njimi odgovorili celotni družbi na glavne strateške udare, ki jih moramo v razvojnem smislu organizirati in izpeljati. V tej vlogi mora biti združena banka močnejša. Uporabili smo tudi termin, da združena banka »mora postati banka«. Če tega ne bo, potem moram reči, da temeljnih ciljev, ki jih imamo zastavljene v srednjeročnem planu pa tudi izziva, ki je prav tako pred nami v tem obdobju, ne bomo mogli uresničiti.

Posebej bi rad poudaril pomen raziskovalnega in razvojnega dela v celotnem sistemu Iskre, ne da bi pri tem ponavljal vse tisto, kar smo že neštokrat povedali, da namreč postaja raziskovalno in razvojno delo dejansko produkcijski faktor, da smo od tega, kako ga imamo organiziranega, odvisni, kako hitro bomo uresničili določene projekte in tudi kako bomo organizirali določena iskanja in vključevanja v mednarodno delitev dela.

Vprašanje je samo, ali so vsi naši pristopi, ki jih poudarjamo, res pravi. Mislim, da niso. Govorimo o 2000 raziskovalcih in organiziranju teh 2000 raziskovalcev. V prvem zamahu smo storili veliko. V drugem pa so tudi tako organizacije združenega dela materialne proizvodnje kot drugi in tudi inštituti se začeli vesti po starem. Zapirati so se začeli v svoje lastne okvire, vsi želijo po možnosti priti na pro-

(Dalje na 4. in 5. strani)

Zbor Iskrašev v Cankarje vem domu

račune, nobenega pretoka med organizacijami, raziskovalnimi in proizvodnimi ni. Vse to ni dobro. Ne gre samo za projekt 2000, ki nima politične teže. Težo ima v smislu organiziranja znanja in organiziranja raziskav, fundamentalnih, razvojnih in aplikativnih raziskav ter neposrednega vpliva v eno in drugo smer. To je bila naša ideja, ki jo je še zlasti podprla mlada generacija, ki mora prav temu izzivu slediti in ima prav v tem perspektivo. Prestižni odnos med raziskovalnimi organizacijami in organizacijami-uporabniki ne more dati učinka. Zato je pomembno, da organiziramo to delo po projektnih skupinah, da vse, kar okrog določenega projekta in pogleda vemo in lahko storimo vnaprej, tako organiziramo, ne glede na to, kje je kakšna institucionalna ovira. Vsaka institucionaliziranost na tem področju nas samo močno ovira in z njo le nazadujemo. To delstvo moramo prebiti in naš slovenski prostor je premajhen, da bi si privoščili luksuz, in karkoli izgubili na tem področju. Tako ni nepomembno in tudi pri tem delu nujno in hitro povezovanje med določenimi organizacijami in sistemi, saj to veste bolje od mene. Tovariši Šifkovič je rekel marsikaj ostrega na to temo, vendar smo v izvršnem svetu prepričani, da na izziv na področju, ki ga pokrivajo celotna Iskra, celotno Gorenje in mogoče še kdo, ne moremo odgovoriti, če bomo razbiti v kadrovskem pogledu, predvsem pa v razvojnem delu, na dva sistema. Najti moramo naše skupne točke, kaj bo opustila Iskra in kaj Gorenje in kaj bo kdo prevzel drug od drugega.

Vedeti tudi moramo, kaj bomo opustili v interesu tega, da bi oblikovali manjše delovne organizacije zunaj tako velikega sistema in za ta sistem. Ocenjujem, da je tu premalo storjenega. Natančno poznamo pregled, koliko imamo sposobnih mikroelektronikov, ki znajo odgovarjati na vprašanja, poznamo položaj teleinformatike, računalništva, govorimo o veliki Iskri-Delti, vendar moram odkrito reči, da ne stojim trdno na tleh, kadar govorim o njej. Na to moramo misliti!

Posebej bi rad še poudaril skrb za vodilno strukturo. Vi ste v glavnem vodilna struktura. Rad bi se naslonil na dva naša predloga centralnega komiteja: pred letom dni, tik pred kongresom, smo govorili o naslonitvi na lastne sile. Sedaj pa smo na zadnjem plenumu CK govorili o organiziranosti OZD in družbe. Koliko bomo na teh dveh pomembnih točkah, skupaj sta organsko povezani druga z drugo, uspeli, je odvisno od ljudi, od njihovega nemira, nezadovoljstva s stanjem, od njihovih predlogov za spreminjanje stvari, manj pa od godrnjanja in kritiziranja ter prevračanja krivde za stanje na kogarkoli zunaj neposrednega okolja. Danes lahko mirno povemo, da smo nekatere kritične situacije v Sloveniji razrešili tako — ne samo zato, ker je bil Izvršni svet oster in rigorozen — ampak tudi zato, so mlade, udarne, delovne in razmišljajoče DO resnično garale, ne glede na čas in iskale poti izhoda. Ne bom jih poimenoval, tudi med Iskraši je nekaj takih delovnih organizacij in TOZD in tu morate biti brezkompromisni. Kdor se ni pripravil vpreči v ta voz, mora biti pripravljen, da bo šel voz brez njega naprej. Prav tako mora to odkrito povedati tudi tisti, ki se ni pripravil žrtvovati za vse to in tudi tisti, ki ni kos nalogam. Če ne bo tega sam povedal, bo to moralo storiti njegovo okolje. Tudi to so ekonomske zakonitosti, za katere se zavzemamo in nanje prisegamo.

In prav v tem smislu želim Iskri veliko uspešnega dela v prihodnje.

Preden preidem na aktualne probleme, bi se rad z nekaj mislimi dotaknil naslednjega vprašanja, ali lahko sprejmemo v času, v katerem živimo, tu, v Jugoslaviji, razmišljanje, ki je približno tako: »nič nam ne more pomagati, najbolje je, da se razjodemo«. To ni noben izhod. Moramo se dejansko soočiti s problemi, da sleherni ve, da rezultati, s katerimi sedaj živimo, da je kriza, končno rezultat načina vsega našega dela in naše zavesti. Saj se nihče ne umika od odgovornosti. Tudi za nas v Sloveniji

je mnogokaj centralističnega, tistega, kar bi radi centralistično urejali. To naj kar uredi izvršni svet, naj zagotovi denar, ni važno, kaj smo doslej delali, važno je, da delavci nimajo več socialne popolne varnosti, kdo pa je vse to povzročil, je sedaj manj pomembno. Zato je pristop, ki smo ga v Sloveniji ubrali, vreden kritične presoje. Izpostavil bom samo tri področja, od sredine leta, ko so bili sprejeti nekateri ukrepi ZIS, smo v drugi polovici leta opozarjali na tri pomembne vsebinske sklope:

— da moramo zgraditi sistem realne ekonomije z uveljavljanjem realnih ekonomskih tvorcev,

— da moramo spremeniti sistem ekonomskih odnosov s tujino in sicer tako, da vrnemo ekonomskim subjektom njihovo poslovno subjektiviteto in

— da moramo iti z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, v boj z inflacijo.

Pri prvi skupini sklepov moram ugotoviti, da je bilo decembra do sprejetja resolucije storjenega mnogokaj na tem področju. Sprejeti so bili zakoni, ki jim pravimo obračunski sistem, zakon o celotnem prihodku, zakon o sanaciji, zakon o SDK. Če to sedaj primerjamo z resolucijo, potem so bile skupaj na tem področju sprejete usmeritve k realni ekonomiji. To pomeni, da je pred nami sedaj trenutke, ali se bomo soočili z realnimi ekonomskimi kategorijami v našem obračunskem sistemu, ki ni samo informativen, kot bi ga radi nekateri označili. Imam sicer svojo informativno vrednost, ima pa tudi vrednost v tem, da so pravilno vrednotena osnovna sredstva, prav tako obratna sredstva in da ni mogoče s takšnim ali drugačnim knjigovodskim prijemom spremeniti dohodka in ga prilagoditi svojim potrebam. Tu smo torej sedaj. Ali se bomo vrnili nazaj, ko si želijo nekateri, ali pa bomo vztrajali dalje pri tem. Menim, da moramo vztrajati. Ne bo lahko, vendar moramo vztrajati. Predlagane so tudi spremembe zakona za nekatere dele Jugoslavije. Vsako vračanje nazaj pomeni poglobljanje krize, iz katere pa sloh ne vidim več izhoda.

Nekoliko drugačno mnenje imam o drugem delu obračunskega zakona in sicer glede tega, ali naj se začne uporabljati 1. 7. ali 1. 1., kar je sicer pomembno, vendar marginalno vprašanje v celotnem okviru težav in problemov. Drugo pa je, ali so vse rešitve najboljše, kar se je opredelilo s tem zakonom, oz. na novo definiralo izgubo. To je lahko napaka, ki nam bo prinesla težave. Sedaj namreč nekdo, ki nima dovolj dohodka, ne plačuje nekaterih družbenih obveznosti in s tem ni izgubaš. Zato pa je lahko zgubaš nekdo drug. To je problem, o katerem bomo še govorili. Poudarjam definicijo izgube, kar je temeljno vprašanje, o drugih, čeprav pomembnih vprašanjih pa sedaj ne bi govoril, ker smo jih v slovenski skupščini zelo natančno opredelili. Pred nami je realizacija zakona o sanaciji, zakona o SDK, ki govori o prioritetenem redu izplačil osebnih dohodkov. Tu sta dva problema: prvi je problem OZD, ki so zaključile lansko leto z nepokrito izgubo. Teh je v Sloveniji 89 z 21.000 zaposlenimi in z 22 milijardami nepokrite izgube. Sedaj smo že soočeni s situacijami, ki jih poznate, veste zanje, jih čutite, in kjer so že uporabili neposredno zakon o sanaciji s stečajem. To niti ni prvič v Sloveniji, smo ga že preizkusili, npr., likvidirali smo Cimos v Sempetru, uporabili smo takšen pristop tudi pri Tehnostroju in v nekaterih drugih primerih. Poslovodne strukture bi morale poznati situacijo in jo prokazati delavcem, le-te pa so jim jo zamočale. Prej so prišli povedati meni, da so ponarejali bilanco, preden so to povedali delavcem. Pa še to takrat, ko je bilo že prepozno. Pa tudi pravi ljudje mi niso prišli tega povedat. Tu gre za odgovornost poslovodne strukture, gre za to, da se tako poigravati s položajem in socialno varnostjo delavca ne samo ne sme, ampak je tudi nedopustno. Ševeda pa so vse to počenjali v prepričanju, da ima republika neko skrito blagajno, iz katere bo priletelo toliko in toliko milijard. Vendar republika nima nobenih takšnih sredstev, s katerimi bi lahko

kaj takega počela. Morali pa bi misliti na delovna mesta, kako reprogramirati vso situacijo, kako odpraviti določen programski del tiste organizacije, ki ni več imel možnosti preživetja. Sedaj bomo predlagali spremembo zakona o rezervah. Rezerve naj dobijo funkcijo socialne varnosti tudi takrat, ko se določen del delavcev znajde v situaciji, ko mora preiti na skupne rezerve. To pa vprašanja samega ne razrešuje. Iskati je treba nove rešitve in nove programe, začenja naj se prestrukturiranje.

V tem zakonu pa je pomemben drugi del, ki se nanaša na likvidnostno situacijo. Delovna organizacija, ki pride v cono likvidnostnih težav, pade pod ukrepe. Morali bi se zavzeti za to, da bi ureničevali ta del zakona. Mogoče je ta del zakona važnejši tudi zato, ker nas sili v situaciji, v kateri smo v tem trenutku, k oblikovanju kvalitetnih obratnih sredstev. Vem, da to ni lahko, vem tudi, da so si številne tiste organizacije, ki so bile tepene leta in leta, oblikovale lastna obratna sredstva. »Tekstilna« v Ajdovščini tak primer, ima lastna obratna sredstva, ne pritožuje se nad velikimi obrestmi, ampak, ko je bilo najbolj hudo, so delavce odločale o tem, da dajo svoj denar v obratna sredstva, v svoj razvoj. Povsod pa ni bilo tako. Mnogo je kolektivov, ki so se zanašali v glavnem na banke, da so manjkajoča sredstva pokrivali iz bančnih sredstev. Iz tega razloga se je danes tudi težko prebiti do realnih obresti, in čim prej bomo to storili, bolje bo. Sicer ne bomo nikoli nehali razpravljati o črnem kliringu, o nagnjenosti k porabi, o tečajnih razlikah itd.

Posebno smo občutljivi na ekonomske odnose s tujino. V tem pogledu je nekaj zelo pomembnih vprašanj. Prvo, delovne organizacije naj dobijo svojo poslovno subjektiviteto, kot sem rekel že na začetku. To pomeni predvsem odgovornost za vključevanje v mednarodno menjavo. Nimamo variante domače porabe, domačega tržišča, ampak imamo le varianto izvoza. Ni treba uporabljati le termina izvoz — imamo varianto vključevanja v mednarodno menjavo od najnižjih do najvišjih oblik sodelovanja. Vsak padec izvoza ima pri nas refleksijo na padec industrijske rasti. Ni enostavno samo zabeležiti, da smo v prehodu iz lanskega v letošnje leto januarja imeli izmed 34 panog kar 28 panog, ki so imele nižjo industrijsko rast kot isto obdobje lani. Tu lahko uspostavimo zvezo z našim izvozom in padcem izvoza ter nepokritostjo izvoza z uvozom, pri čemer smo si ustvarili prvi deficit pa najdemo zaključek; domače tržišče, ki je še absorbiralo slovensko blago, (bolj potrošno kot industrijsko in investicijsko blago) in sami veste, kaj lahko v jugoslovanskem prostoru pokrijete in naredite.

Ni izhoda v manjšem izvozu, ker nimamo druge alternative in najslabša alternativa bi bila ta, da v teh razmerah pobegnemo z inozemskih trgov, za katere smo se toliko trudili, da smo si jih pridobili. To bi bila katastrofa.

Potem je tukaj še vprašanje stimulacije izvoza, ki se odpira polemično, kar pomeni, da mora biti izvoz dohodkovno motiviran. Dovolil si bom zaustaviti se ob tem tudi zato, ker mislim, da si ustvarjamo z nekaterimi polemikami nepotrebno situacijo. Vem namreč, da se del deviz pretaka tako, ali drugače in da je danes približno 70% »šticinge«. Ali menite, da je danes možno postaviti takšen tečaj, s katerim bomo to pokrili? To je vprašanje. Nekaj časa smo imeli to politiko in pripeljala nas je do tega, da se je ohranjala struktura, ki ni ustrezala našemu nastopanju na svetovnem tržišču. Kar sami pogledajte. To je že poudaril tovariš Šifkovič, jaz pa sem zaradi polemike rekel, naj mi pokažejo, kaj se dogaja. Tisti, ki skrbijo za marketing, to dobro vedo, da je odvisno od tečaja 12% našega izvoza, da je 40% izvoza odvisno od tega, kakšno blago prodajamo, kakšna je njegova kvaliteta, koliko energije porabišo naši proizvođači in kakšen imajo image... Teža je torej nekje drugje. Ne zanikam tega problema, ampak ga postavljam razvojno v smislu, ali nas takšna pot pelje naprej, ali nazaj? Mislim, da nas je peljala

nazaj. To, kar se nam je dogajalo v lesni industriji, mislim pa, da moramo na tem področju biti zelo previdni, da se v lesni industriji ne moremo pohvaliti, da smo pozitivni izvozniki, na koncu pa vidimo, da prodajamo drva, in nismo več lesna industrija. Pa pogledjmo torej, kaj izvažamo v inozemstvo. Takšno strukturo smo torej vzdrževali s »šticingami«! Če nam je še kaj do tega, potem pa to podpiramo! Vendar pa mi tega ne podpiramo. Moram biti kritičen in reči, da se tečaj v naših razmerah zastavlja ciljno in mora imeti funkcijo tudi v naši plačilni bilanci. In če imamo mi takšen deficit v plačilni bilanci, potem moramo vedeti tudi to, kako ga bomo zmanjševali. Ali ga bomo zmanjševali tako, da bomo manj uvažali, ali tako, da se bomo dodatno zadolževali ali pa tako, da bomo šli v kombinacijo različnih oblik tečaja, ekonomskega sodelovanja z inozemstvom po kanalih diplomacije in iskanj finančnih sredstev in seveda tudi z izvozom. Tu je treba najti pravo mero in v tem vidim potrebno iskanje, ki je vse premalo strokovno podprto in prisotno. Mi pa smo se pripravili kregati z eno ali drugo skrajnostjo, kako priti do rešitve, ki bi bila najbolj smotrna za vse! Tako pa imamo nasprotnike, saj ni rešitve, ki bi bila za vse enako smotrna. Pri dohodkovni motiviranosti z izvoznimi stimulacijami moramo to upoštevati, vendar jih ne smemo podcenjevati, niti precenjevati. Po oceni Izvršnega sveta so sicer visoke, lani jih je bilo v Sloveniji skoraj za 112 novih milijard dinarjev. Kaj torej predstavljajo stimulacije, ali so motiv za izvoz, ali kaj drugega? Tu je treba tudi med iskanjem najti pravo mero in v letošnjem letu je ta situacija še bolj zaostrena.

V sistemu, kakršnega imamo, smo lani dobili uvozne pravice in pri teh »drpih« še ni tako hudo pri aktivnih izvoznikih, kot je hudo to, da so si pridobili razne pravice do uvoznih kontingentov in to na najrazličnejše načine. Prišlo je tudi do tega, da smo izdajali prek »drpov« »falš« dolarje. Bolj kot smo se selektivno začeli vračati nazaj, bolj se je to širilo in ker je obstajala nevarnost, da se bo to moralo, zlomiti, je jasno, da je decembra prišlo do »booma« na sektorju uvoza. Na koncu smo prišli v položaj, da smo v Sloveniji potem, ko smo vse faktorje sešteli skupaj (fiksne in garantirane obveznosti, naš delež, zlasti v konvertibilnem izvozu), smo ostali kratkih rok za 380 milijonov dolarjev.

To je resno vprašanje in v izvršnem svetu se posebej z njim ukvarjamo že precej časa. Zavoljo tega smo prišli do predloga, da je treba vezati uvoz na: izvoz in do sporazuma, ki ga imamo sedaj v Ljubljanski združeni banki. Sporazum sicer ni dober, mnogi ga kritizirajo, zlasti tisti, ki so svobodno izvažali, pasivci, celo združeniki vpijejo, da nimajo zdravil. Nič se ne bojim tega, da nimamo, vendar moramo vedeti, zakaj nimamo in kako se bomo organizirali, da bomo prišli iz tega. To smo tudi storili in v banki se že začena takšen proces. Tega problema smo se torej lotili na pravem koncu in nam že daje prve učinke. Ni pa mogoče te razlike pokriti kar čez noč.

Naj bom še naprej pošten do vas: mi smo v letošnjem letu plačali v inozemstvo 1,4 milijarde dolarjev jugoslovanskih obveznosti, ne da bi za en sam dolar dobili nazaj svežega denarja. Zato ni mogoče, da se to ne bi pokazalo v vaših situacijah in vaših bilancah.

Zveznemu izvršnemu svetu smo tudi predlagali takojšen začetek sprememb celotnega sistema. Mnogo tega, kar sem do sedaj povedal, ne stoji več v tem sistemu, kakršen je. Kriza tega področja, ki smo jo napovedovali, ni izhajala iz tega, ker ne bi hoteli izvažati, niti ne zaradi tega, ker bi nekateri radi rekli, da se je to delalo načrtno, ampak je nastala iz vseh kombinacij in vseh situacij, ki so zavladele na tem področju v celotni državi.

Se nekaj misli bom povedal glede inflacije. Posebej smo se zavzeli, da bi v letošnje leto vstopili brez anticipirane inflacije. O tem smo veliko razpravljali in je prišlo do premika v enem delu absolutno nepopolno, da nismo programirali inflacije v splošni porabi, torej v

proračunih in v vseh družbenih dejavnostih. Ševeda, če pa to ni vgrajeno v sistem osebnih dohodkov in to ni bilo vgrajeno, je prišlo do peripetij ob koncu decembra, ker smo držali OD v republiki od sredine leta vse tja do decembra meseca. Ob koncu decembra pa smo prišli do hujšega skoka, vendar predvsem v zadnjih dneh decembra, potem ko je v resoluciji bila sprejeta dikcija, da se bodo OD lahko gibali v skladu s povprečnimi OD zadnjega četrtletja in glede na rast produktivnosti, se je to zgodilo. Če bi vzdržali, da ne bi šli tudi tukaj v anticipiranje, če bi tudi to vgradili, potem bi vse to lažje prebrdili in se začeli spopadati z glavnimi žarišči inflacije. Kadar govorimo o glavnih žariščih inflacije, si predstavljamo, kaj bi to bilo? Glavna žarišča inflacije se pojavljajo v plačah, ki se pokrivajo skozi izgube, ki se pokrivajo skozi neplačani izvoz iz emisije, ki se pokrivajo s emisijskim denarjem, uvozom in seveda celoten spekter ostalega, kar peljemo skozi razne finančne dubioze, ki jih v mnogočem tudi poznamo. Če smo 1,4 milijarde dolarjev plačali v inozemstvo in to smo plačali s pravim denarjem, potem se pač to mora odraziti tudi v naši strukturi ponudbe in povpraševanja in seveda prav tako v fondu plač.

Mislim, da so se ta žarišča inflacije začela odkrivati in prihajati v ospredje in, da prihajamo v konflikt z njimi, čeprav počasi in težko. Delno pa je treba pogledati tudi vso porabo. Poročilo skupščine z dne 22. 4. v Sloveniji — povprečje — pravi, da smo vendarle 1986. leta povečali realne osebne dohodke za 12%. Družbeni proizvod smo povečali po preverjenem podatku realno za 3,5%, kar pomeni, v primerjavi, da smo šli bistveno čez. Mnogo se da razpravljati o tem, npr. da smo imeli zaostajanje v prejšnjih letih in podobno, ampak temeljno je, da smo zmanjšali akumulativno sposobnost gospodarstva za skoraj 3 poene, da smo zmanjšali moč združenega dela, v določenem delu v OD, pri tem pa so OD v strukturi dohodka ohranili isto mesto, kot so ga imeli prejšnje leto in, da smo druge oblike napada na dohodek povečali — napada na dohodek iz najrazličnejših virov. Najmanj govorim o družbenih dejavnostih, ker smo družbene dejavnosti načrtno korigirali decembra 1986 in šli v delno prestrukturiranje v korist osebnih dohodkov učiteljev, zdravstvenega osebja, kulturnikov in drugih. Interventni zakoni — predvsem govorim o zakonu o OD,

prav gotovo niso prijetni. V načelu se ne strinjam z njimi. Vsaka intervencija, s katero vstopa država v odnose v združenem delu, je linearna. Če bi bila tudi bolj selektivna, ali pa manj selektivna intervencija — še vedno bi bila administrativna. Vendar, če so šle stvari tako daleč, da jih je ZIS ocenil kot take, potem mu ne moremo zameriti, da je tako ukrepal. Gre predvsem za vprašanje, ali je ukrepal najbolje in zato, ker smo ocenili, da je ukrepal najbolje, smo predlagali tudi spremembe. Vrsta sprememb je bila prejšnji teden sprejetih v skupščini, mislim pa, da sta dve spremembi za vas zelo pomembni. Prva, da vsi, ki so ravnali gospodarno v smislu dobrega gospodarja v skladu s svojimi internimi splošnimi akti in so ustvarili dohodek, akumulacijo, dali svoja sredstva v razširjeno reprodukcijo, da se vse to upošteva in to tedaj, ko bomo imeli na voljo primerljive podatke okrog stopnje akumulativnosti. Ti imajo praktično posebno boniteto v tem, vendar ne bonitete zato, ker jim jo je dal zakon, ampak zato, ker jih moramo varovati kot dobre gospodarje in tudi zato smo se tolikanj zavzeli za to. Drugo, da se računi ne naredijo v okviru TOZD, ampak delovne organizacije, ali celo SOZD, ker smo menili — in ta naša pripomba je bila ostra — da bi takšen pristop dezintegracijsko deloval, oz. bil antizgodovski pri čemer smo imeli celo vrsto napovedi, češ, potem bomo jutri ukinili TOZD! Prav zagotovo pato ni naš interes, so še druge prednosti, ki so pomembne v našem delu, vendar se sedaj ne bom spuščal vanje, rekel pa bom še naslednje: mi smo se organizirali tako, da imamo pregled za sleherno temeljno organizacijo združenega dela, za slehernega uporabnika družbenih sredstev v Sloveniji, kako je z njim glede intervencijskih zakonov, glede na obnašanje v lanskem letu... SDK nam je naredila celotno sliko le-teh. Predsedniki izvršnih svetov skupaj z drugimi dejavniki v občinah imajo vse to. Imajo nalogo od primera do primera, da vidijo, kako je kdo ravnal z družbenimi sredstvi v lanskem letu. Poudarjam, ni potrebna nobena panika. Panika nas ne bo nikamor pripeljala.

Treba je sesti za mizo in se trezno dogovoriti, kako ravnati naprej. Te sposobnosti imamo in tudi močni smo še dovolj,« je zaključil svoje izvajanje predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS Dušan Šinigoj.



Kolegij glavnih direktorjev Iskrinih DO

Stimulirati izvoz

Pod vodstvom predsednika PO SOZD Iskra Franca Šifkoviča je bil v ponedeljek, 6. t. m. vsakomesečni kolegij glavnih direktorjev naših delovnih organizacij, na katerem so najprej posvetili posebno pozornost samoupravnemu sporazumu o internem stimuliranju konvertibilnega izvoza. Kot je znano spričo sedanje zunanje-trgovinske zakonodaje, naš izvoz v vsej Jugoslaviji stagnira, ali celo upada, čeprav je prav izvoz, predvsem na konvertibilno območje, tisti prvo-razredni činitelj, ki ne bo prispeval samo k zmanjševanju naše zunanje zadolženosti, temveč in predvsem potegnil naprej naš voz razvoja in napredka celotnega jugoslovanskega gospodarstva. In v smislu spodbujanja izvoza tudi znotraj Iskre je zagotovo interna izvozna stimulacija še kako pomemben stimulator, čeprav podatki za prvo trimesečje Iskrinega izvoza le kažejo rahlo izboljšanje, saj se je izvoz na konvertibilno območje povečal sicer le za 1%, vendar povečal se je. In stimulatívni ukrepi znotraj Iskre, ki jih bo sprejel DS SOZD na svoji prihodnji

redni seji, bodo vsekakor prispevali svoje k povečanju izvoza.

Ker smo poleg izvoza naložbe uvrstili na drugo mesto sedanjih in prihodnjih prioritetnih nalog Iskre, pomeni predstavitev naložbenih namer Iskre za obdobje 1986—1990 ob zelo strogih lastnih naložbenih kriterijih vsekakor korak naprej, ker gre za konkretne naložbene projekte (nekateri se že izvajajo), ki morajo vzdržati mednarodno konkurenco v tehnološkem smislu, hkrati pa morajo biti dohodkovno zanimivi.

Tiskovna konferenca v Iskri

Knjiga o kakovosti

Tehniška založba Slovenije je v prostorih SOZD Iskra predstavila v petek, 3. aprila, svojo najnovejšo knjigo, delo japonskega avtorja Kaoru Ishikawe »Kako celovito obvladati kakovost« v prevodu Lotarja Kozine.

Direktorica in glavna urednica založbe Anka Veselova je v uvodu

V nadaljevanju se je bilo govora o vključevanju SOZD Iskra v razvojne projekte EUREKA in Kompleksni program SEV, kar je vsekakor zelo pomembno tudi za Iskro samo, saj gre pri tem za sodelovanje in vključevanje v najmodernejšo tehnologijo sveta.

Nič manj pomembna ni bila tudi naslednja točka dnevnega reda, v kateri je bilo govora o problematiki prenosa znanja, programov in tehnologije v okviru SFRJ. Pri tem

je treba prav v času ekonomske stabilizacije in racionalnega poslovanja iskati vsa pota za sodelovanje in možnosti povezovanja znotraj Jugoslavije na temeljih poslovno-tržne upravičenosti, racionalnosti in ustrezne motivacije, saj je bila Iskra doslej vse preveč zaprta v slovenski prostor, premalo pa je sodelovala v skupnih razvojnih programih in v okviru ostalih velikih jugoslovanskih gospodarskih sistemov.

Ob koncu seje pa so obravnavali še problematiko izplačil osebnih dohodkov spričo najnovejših restrikcijskih zakonov, ki so bili sprejeti pred kratkim.

D. Ž.

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.,
Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

V okviru izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanja delavcev v RR dejavnosti razpisujemo:

5. raziskovalno-razvojno šolo v Iskri

v času od 5. 5. do 22. 5. 1987 v Šofji Loki

Izobraževalni program je namenjen vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in vodjem projektov in projektnih skupin.

Vsebina: Program tvorijo izbrana poglavja iz naslednjih tematskih področij:

1. vodenje inovacijskih procesov
2. informatika v raziskovalno-razvojnem procesu
3. vodenje, komuniciranje in delo z ljudmi.

Program vsebuje posebna interdisciplinarna znanja, ki so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

Organizacija: Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

Nosilec programa: SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana.

Vodja programa: dr. Jože Vugrinec

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 5. 5. 1987 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofji Loki.

Prijave: Izpolnjene prijavnice pošljite najkasneje do 17. 4. 1987 na naslov Iskra DSSS Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/E-11. Informacije lahko dobite po telefonu: 061 222 212.

povedala, kaj je Tehniško založbo vzpodbudilo, da je izdala v prevodu delo avtorja, ki sodi v svetovni vrh strokovnjakov s področja kakovosti in je znan v svetu tudi kot »oče« krožkov za obvladovanje kakovosti. Vsi vemo, kako pomembna je danes prav kakovost blaga v svetovni proizvodnji in neusmiljeni konkurenci na svetovnem tržišču, zato prihaja to delo vsekakor v naše roke ob pravem času in na pravem mestu. Pri tem je še posebej poudarila, da je posebnost prevedene knjige v tem, da združuje teorijo obvladovanja kakovosti s praktičnim delom v proizvodnih organizacijah. Tako knjiga vsebuje teoretična izhodišča in praktična navodila z navajanjem konkretnih zgledov. Ugotovljeno je bilo, da je knjiga Kaoru Ishikawe z njegovimi metodami številnim podjetjem po svetu po-

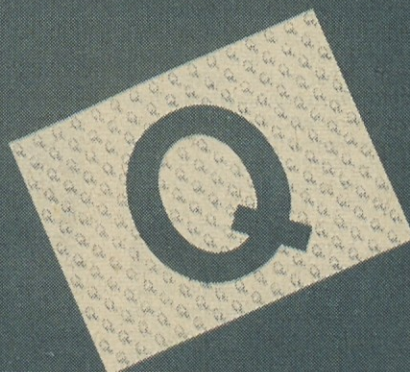
magala proizvajati izdelke in ponuditi storitve višje kakovosti ob znatno nižjih stroških, kar bo vsekakor koristilo tudi našim proizvajalcem, ki jih bo v boju za proizvodnjo, izvoz in tržišče ohranila samo kakovost njihovih izdelkov. Pri tem pa velja še poudariti, da je knjiga napisana v zelo razumljivem in tekočem jeziku ter je tako vsekakor dostopna, tako širokemu krogu bralcev, kot tudi strokovnjakom v naši proizvodnji, ki se poklicno ukvarjajo s problemi kakovosti.

Vsekakor je to knjiga, ki se bo morala znajti v rokah vseh naših direktorjev, ljudi, ki se strokovno in poklicno ukvarjajo s proizvodnjo in tudi tistih delavcev, ki jim gre za čim boljšo, večjo, kvalitetnejšo in modernejšo proizvodnjo, kakršno terja naš sedanji trenutek.

D. Ž.

KAKO CELOVITO OBVLADOVATI KAKOVOST

JAPONSKA POT



Kaoru Ishikawa

Kolegij sekretarjev

Kaj v Iskri lahko pričakujemo od sprememb interventnega zakona

Izplačevanje osebnih dohodkov v aprilu je bila edina in osrednja tema sestanka sekretarjev v petek, 4. aprila. Zadnje spremembe intervencijskega zakona o omejevanju rasti osebnih dohodkov je prisotnim podrobneje pojasnjeval Janez Kern, delegat v zveznem zboru zvezne skupščine SFRJ, saj kopica nejasnosti, ki vladajo okoli uveljavljanja tega zakona v praksi v zadnjih dneh povzroča nemalo hude krvi in negotovosti.

Sprejemanje februarskih interventnih zakonov po hitrem postopku in s tem brez možnosti predhodnih posvetovanj delegatov v bazi je bil odgovor ZIS na izredno negativne tokove gospodarstva v začetku leta. Gibanje rasti osebnih dohodkov naj bi se po sprejetju teh zakonov vrnilo v resolucijske okvire, vendar se je kmalu pokazalo, da bodo posledice hujše od tistih, ki bi jih povzročila zamrzitev osebnih dohodkov. Vračanje po zakonu preveč izplačanega dela OD je že povzročilo precej napetih situacij v drugih republikah, v Sloveniji pa smo tudi zaradi pomanjkanja predpisov in metodologij ravnali bolj umirjeno, saj je šlo le

za določene odstotke znižanj v posameznih primerih, čeprav bi glede na črko zakona v nekaterih sredinah, moralo priti do precej drastičnih padcev.

Zakon ni selektiven in ne upošteva vseh naravnih vplivov in elementov, ki močno posegajo v pridobivanje dohodka, se je glasil glavni očitek v precej burnih razpravah zadnjih dni. Zato smo dočakali tudi nekatere spremembe in dopolnitve intervencijskega zakona o omejevanju rasti OD, ki pomenijo sicer določeno omejitev, še zdaleč pa ne spodbujajo boljšega gospodarjenja. Največja pozornost v tem trenutku torej velja vsebini omenjenih sprememb in priza-

devanj posameznih OZD, da se v njih znajdejo.

Kje so te olajšave pomembne za Iskro? Najprej tam, kjer zakon govori o možnem usklajevanju plač znotraj delovnih organizacij in TOZD, seveda se pri tem celotna masa izplačil za OD ne sme povečevati. Izgubarji, ki jim bo do izdelave zaključnega računa uspelo pokriti izgubo, lahko povečajo povprečje plač iz lanskega četrtertletja do povprečja v podskupini. Prav tako velja upoštevati tisti člen, ki predvideva olajšave za proizvodnjo investicijske opreme, oz. vojne proizvodnje. Ugodnosti so predvidene tudi za tiste, ki bodo z zaključnim računom ugotovili višjo stopnjo akumulativnosti v primerjavi s povprečjem podskupine, ki si lahko za določen odstotek zvišajo osnovo zadnjega četrtertletja 1986.

Glede na napovedi ZIS in SDK lahko pričakujemo ostro in dosledno vztrajanje na uveljavitvi omenjenih zakonskih določil.

Glede na nekatera posvetovanja s SDK pa bi bilo potrebno preučiti možnosti o izplačevanju OD v aprilu v dveh delih, namreč, ko bodo znani zaključni računi, naj bi se izplačevali tudi poračuni, seveda tam, kjer je to mogoče. Prav tako pa bodo ponekod že aprila izplačevali tudi delne regrese, da bi tako ublažili nastali položaj v izplačilih.

Na posvetu so še posebej opozorili na nov obračunski zakon, ki bo začel veljati s 1. julijem. S tem zakonom bodo odpravljene vse oblike fiktivnega dohodka, prikazani realni dohodek pa bo precej nižji kot sicer in bo po pričakovanih občutno omejeval višino izplačil osebnih dohodkov. V delovnih organizacijah in TOZD pa bo potrebno poskrbeti, da bodo do tega datuma usklajeni interni akti s področja delitve dohodka in OD z družbenimi dogovori, kajti le pod tem pogojem prenehajo veljati omejitve interventnega zakona.

I. S.

Inovativna dejavnost kot strategija razvoja

V okviru rednih posvetovanj Društva kadrovskih delavcev občine Ljubljana-center je potekal 1. 4. 1987 v Iskrini poslovni stavbi strokovni posvet na temo »Iz izkustvenega v inovativno poslovanje«. Dr. Matjaž Mulej, redni profesor VEKŠ iz Maribora je v uvodnem predavanju opozoril na neizbežnost inovativno usmerjenega načina razmišljanja v delovnih organizacijah. Inovativna dejavnost mora postati strategija razvoja, saj predstavlja temeljni pogoj sodobne konkurenčnosti v svetu.

Tehnično-tehnološke in organizacijske inovacije so odvisne od razvoja znanosti in od inoviranja upravljanja, pri tem pa je treba preseči znano načelo »eni mislijo, drugi delajo« in zavestno osvojiti drugo, ki pravi »vsi mislimo, vsi delamo«, ki je značilno za inovativno poslovanje, kot je poudaril predavatelj.

Za prehod iz izkustveno-rutinskega poslovanja v inovativno pa je potrebno izpolniti 10 pogojev in to od inovacijske kulture in politike, družbe in OZD, do pravnega reda, ki daje prednost inoviranju in lastnemu razmišljanju pred podrejanjem. Prehod v inovativno dejavnost pa je odvisen od kadrov in

ne od strojev. Uveljaviti je potrebno nenehno izobraževanje iz dela, kadrovanje po inovativnosti, sodobno pojmovanje množičnosti inoviranja in njegove družbeno-ekonomske, organizacijske, sociološke, politične in osebno-ekonomske pomembnosti za vsako organizacijo in področje v Sloveniji in Jugoslaviji.

Akcijski program za postopno uveljavitev prehoda v vseh sredinah pa vključuje predvsem informiranje, aktiviranje, spremljanje in pospeševanje, nagrajevanje po posodobljenih pravilnikih (brez regresijske lestvice) ter letno spremljanje napredka na vseh ravneh ter nenehno usposabljanje najširših krogov.

Izdelane so tudi že določene znanstvene metode in predavatelj je naštel nekaj naših znanstvenih in visokošolskih ustanov, ki se ukvarjajo z izdelavo metodologij in priročnikov za pospeševanje usmerjanja in motiviranje inovativnosti. V naslednjem mesecu bo v založbi Gospodarskega vestnika izšla knjiga »Inovativno poslovanje«, v kateri je skupina avtorjev sistematično obdelala omenjeno problematiko.

V drugem delu posvetovanja je predstavnik ITEO (Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo) prikazal nekatere poslovne akcije, s katerimi skušajo prispevati k pospeševanju razvoja inovativne dejavnosti pri nas. ITEO je ustano-

vil računalniško podprto banko inovacij, v kateri poskušajo evidentirati vse inovacije, ki jih razporedi po področjih in poskrbeti za njihov boljši pretok ter izmenjavo tudi s tujimi sistemi. Še posebej skrbijo za storitvene inovacije in ne le tehnične. Tako so odprli neke vrste borzo inovacij s sistemom ponudbe in povpraševanja, posredujejo pa jih brezplačno. Nadalje nudijo v sodelovanju s Patentno pisarno tudi strokovno svetovalno pomoč za področje industrijske lastnine. Ukvarjajo se še s področjem tržnih raziskav in poskrbijo za poslovni in finančni inženiring pri realizaciji posameznih inovacij. Med drugim si prizadevajo tudi za ustanovitev sklada za inovacije, prek katerega bi poskušali financirati tiste inovacije, za katere obstaja velik tržni interes, ali možnost prodaje v tujino. Morebitni dohodek se bo vračal nazaj v sklad. Zaenkrat so uspeli zbrati že tisoč domačih, izmenjati 7000 tujih inovacij, vse zainteresirane pa vabijo, da se ogledajo na ITEO, Moša Pičadejeva 5.

I. S.

Delovni obisk

Predsednik poslovnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič je bil 31. marca 1987 na delovnem obisku v DO Iskra Kibernetika v Kranju. Navzoči so bili tudi člani poslovnega odbora Ivan Cvar, Rado Faleskini in Aleksander Mihev, iz Kibernetike pa direktorji področij in večjih temeljnih organizacij.

V pogovoru je glavni direktor Peter Kobal seznanil predsednika Franca Šifkoviča z doseženimi poslovnimi rezultati v preteklem letu in v letošnjem prvem trimesečju. Razvojne načrte je nazorno predstavil direktor področja za razvoj in program Rudi Zorko. Ostali direktorji pa so goste informirali o zelo neugodnem položaju naših izvoznih temeljnih organizacij.

Poročali smo že, da so se težave pri doseganju poslovnih ciljev lani samo še stopnjevale. Spremenjene gospodarske razmere, predvsem nerealni tečaj dinarja in zamrznitev cen, so najbolj prizadele tovarne, ki izvažajo na konvertibilna tržišča. Zato je TOZD Tovarna števec imela ob koncu leta 1,19 milijarde dinarjev izgube.

Iskra Kibernetika je lani dosegla 32 milijonov dolarjev izvoza, od tega kar 27 milijonov dolarjev na konvertibilni trg. Doseženi rezultati v prvih treh mesecih letošnjega leta so ugodni, saj bo načrt eksterne proizvodnje presežen za 7 odstotkov. Načrt konvertibilnega izvoza pa bo dosežen z 99 odstotki, letos je Kibernetika na konvertibilni trg izvozila že za 6,67 milijonov dolarjev. Proizvodni program Kibernetike je izvozno zanimiv, saj imajo že 34% več naročil kot v enakem obdobju lani. Tudi prodaja na domačem trgu poteka brez težav. Zopet pa se zapleta cenovna problematika, saj so bile znižane cene za mehanizme in električne merilne instrumente. Pojavljajo se tudi ovire pri oskrbi proizvodnje z

repromaterialom.

Precejšen del izgube v Tovarni števec je nastal zaradi nižjih cen, ki jih Iskra dosega v državah v razvoju. Na evropskih trgih ima električni števec ugodnejšo ceno. Skupaj z Iskro Commerce bo treba proučiti položaj in po potrebi tudi izločiti posamezne kupce. Hkrati pa je treba povečati konkurenčnost in pospešiti razvoj novih programov in dodatne opreme.

Zaradi slabšega ekonomskega položaja Iskra Kibernetika opozarja na neustrezno devizno politiko v SOZD Iskra. Spremembe naj bi prinesel sporazum o uvedbi interne izvozne stimulacije. Če tak dogovor v Iskri ne bo sprejet, bo Iskra Kibernetika morala poiskati drugačne rešitve za izboljšanje položaja izvoznikov.

V tem srednjeročnem obdobju namerava Iskra Kibernetika zamenjati kar 30 odstotkov zastarelih proizvodnih programov z novimi, perspektivnimi izdelki. Oblikuje se tudi kibernetični inženiring, ta programski segment naj bi v prihodnje naraščal hitreje kot velikoserijska proizvodnja.

Kompleks merilno-regulacijske tehnike za potrebe energetike bo Iskra Kibernetika lahko najbolj celovito pokrila v sodelovanju z DO Iskra Avtomatika in Iskra Delta. V razvojni obdelavi je več zanimivih projektov, ki so pomembna osnova za programsko preobrazbo Iskre Kibernetike. Veliko pričakujejo tudi od programa robotizacije in fleksibilne avtomatizacije.

TOZD Orodjarna in Inženiring izdelujeta vse bolj kakovostne avtomatske stroje in sodobno merilno opremo za proizvodne temeljne organizacije. Veliko tovrstne opreme je Iskra Kibernetika prodala v tujino, pred kratkim pa je bil sklenjen tudi posel za izvoz v

Sovjetsko zvezo.

Pomemben uspeh je v zadnjih štirih letih dosegla TOZD Vega iz Ljubljane, ki je svetovno znan proizvajalec optičnih izdelkov. Vega pokriva z grafoskopi že 14 odstotkov svetovnega trga, z uvajanjem sodobnih elektronskih tehnologij pa bodo naši optični izdelki za tuje poslovne partnerje še bolj zanimivi.

V zadnjem času je imela Iskra Kibernetika težave z izrazi nezadovoljstva delavcev, prišlo je celo do prekinitev dela. Delavci so zahtevali višje osebne dohodke, bolj urejeno preskrbo z materiali in sestavnimi deli ter boljšo organizacijo dela. V več delovnih okoljih prihaja

Iskra Kibernetika na sejmu

Iskra Kibernetika se s svojim programom vključuje v vzgojo in izobraževanje na vseh stopnjah, kot načrtovalec didaktičnih sistemov in opreme. Prostori za pouk naravoslovja in tehnike v šoli morajo učencem in učiteljem omogočiti, da pri pouku, vajah in delu uporabljajo delovne metode naravoslovja in tehnike, kot so: opazovanje naravnih pojavov prek demonstracijskih poskusov, lastno eksperimentiranje in delo, teoretično delo z modeli, študijske naloge in referati, projekti in konference, interdisciplinarne ure in skupinsko poučevanje.

V ta namen je treba prostore opremiti z napeljavami, osnovno opremo, opremo za eksperimentiranje in delo, informacijskimi materiali, potrošnim materialom.

Osnovni materialni pogoj za aktivno delo učencev in učitelja je **sistem napeljav in osnovne opreme**. Biti mora varen za učence in učitelja, didaktično funkcionalen in prilagodljiv. Sistem v prostorih za naravoslovje sestavljajo: instalacijski steber z električnim, plinskim in vodovodnim razdelilnikom, instalacijski bloki različnih izvedb in šolski napetostni viri.

Oprema za električne, kemijske in AV kabinete, ki jo je Kibernetika predstavila na letošnjem sejmu, je namenjena za eksperimentiranje in delo pri pouku in pri interesnih dejavnostih.

V kabinetu za elektrotehniko in elektroniko je razstavljala:

- šolske merilnike,
- analogne in digitalne multimetre,
- ISKRASCOPE LCD, instrument za posnemanje, prikazovanje in obdelavo električnih signalov z izhodom RS 232 C,
- 100 MHz digitalni pomnilni osciloskop MA 4030,
- funkcijski generator MA 3733,

Obvestilo upokojencem Iskre Kibernetike in ERO

Dodatni regres za letovanje

Samoupravni organi Iskre Kibernetike in ERO, so sprejeli sklep o združevanju sredstev za rekreacijo. Del sredstev je namenjen tudi za dodatno regresiranje upokojencev.

Do dodatnega regresa za letovanje so v letu 1987 iz združenih sredstev upravičeni upokojenci DO Kibernetika in ERO in to po naslednji lestvici:

- do 60.000 din pokojnine 10.000 din dodatnega regresa
- do 80.000 din pokojnine 8.000 din dodatnega regresa
- do 100.000 din pokojnine 6.000 din dodatnega regresa

Upokojenci, ki so upravičeni do dodatnega regresa in se odločijo za letovanje v kampu MIR na Dugem otoku, dobijo povrnjen tudi potne stroške.

Dodatni regres se daje v primeru koriščenja dopusta in to za 5—10-dnevno letovanje, kar se dokaže z računom. Za uveljavitev dodatnega regresa, naj upokojenci Kibernetike prinesejo račune o stroških letovanja in odrezek od nakazila pokojnine na kadrovske področje — socialno službo do konca decembra.

Upokojenci ERO naj se zglasijo v računovodstvu ERO pri Mojci Dolenc.

Hkrati prosimo vse tiste upokojence, ki so zaradi bolezni prizadeti in stalno vezani na tujo pomoč in strežbo, naj prek svojcev sporočijo svoje naslove na socialno službo Kibernetike.

J. Z.



do neskadaj znotraj posameznih skupin delavcev, napetost in nezadovoljstvo se povečujeta. Prihodnost je velik vprašaj, zato je zaskrbljenost ljudi upravičena. Vodstvo kolektiva, predstavniki družbeno-političnih organizacij in člani samoupravnih organov delavcem poskušajo obrazložiti resen položaj našega gospodarstva, vendar ljudem ni lahko dopovedati, zakaj kljub prizadevnejšemu delu dosega preizkušnje osebne dohodke.

Predsednik Franc Šifkovič se je zanimal tudi za investicijske načrte in kadrovske politike. Po pogovoru so si gostje ogledali proizvodnjo.

Alojz Boc



»Učila in šolska oprema« od 6. do 10. aprila

- nastavljalni transformator MA 4803,
- precizni merilnik upornosti M 5055,
- enosmerni kalibrator M 1077.

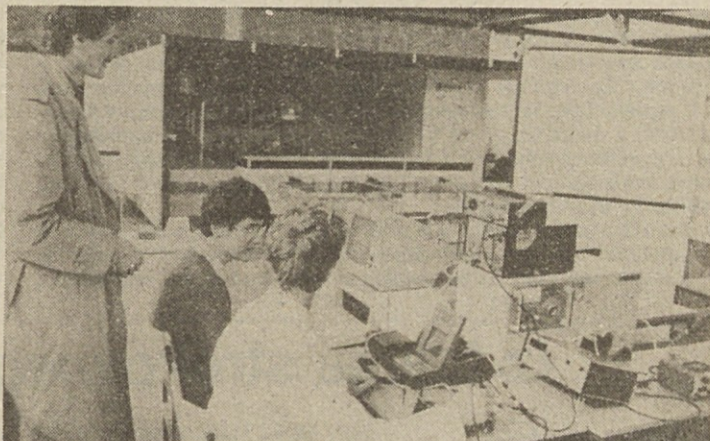
V kabinetu za biokemijo in ekologijo je razstavljala:

- mikroprocesorski pH-meter MA 5740 s priborom in tiskalnikom MA 9150,
- prenosni digitalni pH-meter MA 5725,
- prenosni merilnik prevodnosti tekočin,
- mikroprocesorski prenosni merilnik prevodnosti tekočin MA 5967,
- mikroprocesorski prenosni merilnik kisika v tekočinah MA 5472,
- polarograf MA 5450,
- spektrofotometer MA 9524,
- cevno črpalko HPA 5400,
- cianidni analizator MA 5400,
- laboratorijsko steklovino.

Sodobna AV sredstva za učinkovitejše posredovanje znanja in informacij:

- prenosni zrcalni grafoskop F4 s kovčkom,
- grafoskop A4 N-LS,
- episkop za vodoravno in navpično projekcijo ANTISKOP SUPER s priborom,
- episkop A4 — 1000,
- diaprojektor FANTIMAT 250,
- diaprojektor DIACORD s snemalnim kompletom.

Na našem razstavnem prostoru je bil le del opreme iz proizvodnega programa Iskre Kibernetike in Iskre merilne elektronike in nekaj vaj, ki smo jih pripravili za delo s to opremo.



Učenci Srednje šole za elektroniko iz Ljubljane so prikazali delo z Iskrascopom LCD, instrumentom za posnemanje, prikazovanje in obdelavo pojavov v povezavi z računalnikom in monitorjem



Paviljon Iskre je bil letos na ustreznem mestu in vzorno urejen, zato je bilo tudi zanimanje obiskovalcev toliko večje



Pripravili so tudi zanimivo vajo s polarografom z živosrebrno kapajočo elektrodo

● Beograjski Privredni pregled piše o prisotnosti Iskre na zahodno-nemškem tržišču, ki je tudi njen največji kupec. Izvoz v ZRN vsako leto nenehno raste pa vendar zaradi vse večje konkurence Iskra čuti vse večji pritisk na zniževanje cen. Kljub temu je Iskra zahvaljujoč se kvaliteti svojih proizvodov v ZRN zelo cenjena. Sklenjenih ima 17 kooperacijskih pogodb, v glavnem na področju široke potrošnje. Tu prednjačita firmi Braun in AEG. Veliko popularnost uživajo števeci električne energije, predvsem zaradi vrhunske tehnologije. Iskra izvaža v ZRN tudi najrazličnejše elemente — upore, kondenzatorje, releje, diode, mikroelektronska vezja itd. Potem je tu še laserska tehnika, optične komunikacije, grafoskopi itd. Izvoz v ZRN je lani znašal 80 milijonov mark, v letošnjem letu pa naj bi se še povečal.

● Delo je v rubriki »Rekli so« zbralo nekaj poudarkov iz intervjuja predsednika Poslovodnega odbora SOZD Iskra za Ekonomsko politiko. »Zavedamo se«, pravi Franc Šifkovič, »da je sedanjih 12 sektorjev v našem proizvodnem programu veliko, da moramo nekatere dele tega programa hitreje inovirati. Iskra se je v svojem razvojnem konceptu osredotočila na programe, ki so na svetovnem trgu pespektivni. Toda za razvoj je treba ustvariti sredstva, pri tem pa so pomembne tudi razmere, v katerih se razvijamo, posluujemo in izvažamo. Seveda imamo na tako široki fronti tudi nekonkurenčno blago, ki mu moramo zaradi konkurenčnosti znižati ceno. Vendar je to manjši del.

● Sarajevsko osloboženje je objavilo reportažo o Iskri in njeni organizirani skrbi za visoko-strokovne kadre. Beseda je tekla o delu in načrtih Iskrinega izobraževalnega centra, o štipendiranju, investicijah v razvojno-raziskovalno delo, izvoznih rezultatih itd. Novinar je obiskal tudi delovno organizacijo Videomatika, kjer se je po njegovih besedah na lastne oči prepričal, kaj pomeni naslonitev na lastne kadre in razvoj. Po besedah pomočnika direktorja Iva Štembergerja so se v delovni organizaciji z delom, specializacijami in lastnim razvojem osvobodili licenc; intenzivno sodelujejo s strokovnjaki v okviru Iskre in izven nje in lahko danes izvažajo brez omejitev, tudi lastno pamet. Tako so tehnologijo za proizvodnjo televizorjev do sedaj izvozili v osem držav na tri celine. Zavedajo se, da tehnologija nikjer ne zastara tako hitro kot v elektroniki. Zato dajejo svojim kadrom vse možnosti, da spremljajo nove tehnologije prek različnih specializacij in usposabljanj.

● Delo je pisalo z razprave o prihodnjem razvoju energetike, ki jo je organizirala sekcija za tehnološki razvoj pri marksističnem centru CK ZKS. Na razpravi so se pojavili pomisleki češ, da energetsko

prestrukturiranje našega gospodarstva vsaj v bližnji prihodnosti ni mogoče. Vsi pa so se strinjali, da vsakršno prestrukturiranje zahteva strokovnjake, čas in denar. Predstavniki Iskre je dejal, da je prepričan, da v večini delovnih organizacij nimajo strokovnega knjigovodstva. Tako nihče ne ve, kje in za koliko bi lahko zmanjšali stroške. Zato v tovarnah tudi ni motiva za prestrukturiranje. Gospodarstvo se tudi boji najemati tuja posojila v te namene, zato stalno odlagamo večje posege v racionalno rabo energije.

● Beograjska Politika je objavila prispevek o tehnoloških dosežkih in perspektivah Iskre, vlogi znanja v tem največjem sistemu s področja elektroindustrije, odpiranju v svet itd. Po besedah Miloša Kobeta je z znanjem pri nas težko, ker nikoli ni bilo priznано kot ekonomska kategorija. Pri nas administracija ne razume potrebe po amortizaciji znanja. Iskra pa se vede drugače. Dokaz za to je visoko vlaganje v razvojno-raziskovalno dejavnost, odpiranje »tehnoloških« podružnic v svetu, konstantna in dolgoročna skrb za kadre itd. Časopis komentira, da je Iskra očigledno željna znanja, saj ne bojuje bitke le na domačem, ampak tudi na tujem trgu. V svet pa se ni mogoče odpirati preprosto le s kupovanjem licenc. Le-te namreč nič ne pomenijo, če nimaš lastnega znanja, ki bi kupljeno znanje izpopolnilo.

● Rezultat dvodnevnega obiska novinarjev NIN v Iskri je obširna reportaža o razmišljanjih, stališčih, problemih in dosežkih tega kolektiva. Novinarja sta obiskala DO Iskra-Telematika in DO Iskra-Center za elektrooptiko, pogovarjala pa sta se tudi s predstavniki vodstva SOZD Iskra. Ključne teme pogovora so bile vloge velikih gospodarskih subjektov pri nas, stališča Iskre do strategije tehnološkega razvoja, vplivi ukrepov tekoče ekonomske politike na gospodarjenje v Iskri itd. V zvezi s strategijo tehnološkega razvoja je član PO SOZD Iskra Rado Faleskino poudaril, da delo predsednika zveznega komiteja za znanost in tehnologijo Božidarja Matiča uživa vso podporo. Enako velja za dejstvo, da smo na zvezni ravni oblikovali to telo, ki se je polno angažiralo pri pripravi strategije tehnološkega razvoja. Toda, če že sledimo razvite dežele v tem pogledu, zakaj potem ustvarjamo še eno točko za prerazporeditev sredstev. Fond bo učinkovit le v primeru, če bo podpiral prizadevanja gospodarskih subjektov, da se usposobijo za konkurenčen, oz. rentabilen izvoz. Predsednik Šifkovič pa je za NIN med drugim dejal, da so spremembe organizacije zaradi krepitve SOZD ena izmed glavnih nalog Iskre v tem in prihodnjih letih. Izkušnje v svetu namreč kažejo, da so veliki sistemi hrbtnica gospodarstva.

Iz tujega strokovnega tiska

Sovjeti ponujajo satelitske transporte

Zahodna vesoljska industrija se bo morala spoprijeti z novo konkurenco. Pri iskanju dodatnih deviz ponujajo Sovjeti raketne posle. Njihova ponudba sloni na tem, da bi s kozmodroma Bajkonur ponesli satelite v vesolje. Namestnik generalnega direktorja vesoljskega podjetja Arianespace Klaus Iserland meni, da je to prava eksistenčna grožnja zahodnim komercialnim vesoljskim poletom. SZ je namreč poceni dežela z visoko tehnologijo. Po Iserlandu zahteva Moskva za štart nosilne rakete Proton približno 70 milijonov frankov (švicarskih), to je polovico cene, kot jo ima izstrelitev Ariane s primerljivo obtežitvijo.

Od podpisa pogodbe do štarta naj bi poteklo le 18 mesecev, naročniki pa bi lahko sodelovali v Bajkonuru s svojimi specialisti prav do štarta rakete. Za potrditev zaupanja so objavili Sovjeti do sedaj strogo varovano statistiko nosilne rakete Proton. Po tej statistiki se je med leti 1970 in 1986 neuspešno končalo le se-

dem od 97 štartov. Do sedaj še niso podpisali nobene pogodbe.

Obolevnost za rakom narašča

Med leti 1960 in 1980 je umrlo za rakom 18,6% več moških. Vzrok so kadilci in 85% tega porasta gre za pljučnega raka. To so podatki svetovne zdravstvene organizacije in Medicinskega centra kraljice Elizabete v Birminghamu o smrtnosti za rakom v 28 industrijskih državah. Pri podatkih so upoštevali znanstveniki tudi spremenjeno starostno stopnjo. Čeprav je pri ženskah pljučni rak napredoval za 134%, je hkrati upadlo število mrtvih med letom 1960 in 1980 skupno za 2%. V skoraj vseh državah je umrlo za rakom na maternici za 30,7% manj žensk, z izjemo Zvezne republike Nemčije. V tej državi je narasla smrtnost žensk zaradi pljučnega raka »samo« za 41,8%. Strokovnjaki so se vzdružili sleherne razlage.

Sintetični hormon

Otrokom, ki niso več rastli, so

zdravniki vbrizgavali rastni hormon, s katerim so skušali doseči normalno rast. Pred nedavnim pa so ugotovili, da je to povezano z nevarnostjo za prenašanja bolezni, imenovane morbus Creutzfeldt-Jakob, zato so iskali nova pota zdravljenja. V londonski bolnišnici sv. Bartolomeja je R. M. Ross s svojimi kolegi zdravil v zadnjih mesecih 18 otrok. Injicirali so jim dvakrat dnevno pod kožo sintetični hormon, ki je docela podoben naravnemu GHRH (growth-hormone releasing hormone). Ta sproži v zdravem organizmu produkcijo lastnega naravnega hormona za rast.

Redne injekcije sintetičnega hormona so povzročile v pol leta pri osmih od 18 otrok pospešek rasti najmanj 1 cm, kar kaže na rast 2 cm na leto. S tem so bili britanski zdravniki zadovoljni. Upajo pa, da bodo od rednih dnevnih injekcij pozneje prešli na obliko nosnega pršila, ali pa depo injekcij.

Hitri vlak v Franciji

Po velikem gospodarskem napredku, ko so leta 1981 odprli

progo za vlak visokih hitrosti TGV od Pariza proti jugovzhodu, nameravajo sedaj zgraditi nov odsek proge. Gre za celotno dolžino 280 km in linijo v obliki črke Y, od Pariza—Montparnasse do Courtalaina (Département Eure et Loire) in v drugi smeri proti Le Mansu in Toursu.

Celotna investicijska naložba bo znašala 16 milijard frankov. Progo bodo vključili v promet leta 1988, vendar le prvi odsek. Splejana bo z maksimalnim nagibom 15 promilov in bo prirejena za vrhunsko udobje potnikov. Ker bo hitrost vlakov dosegla 300 km na uro, bodo upoštevali tudi ekološke zahteve. Zgradili bodo številne viadukte in predore, pokrite in nepokrite, posebno v tistih delih, kjer bo vlak peljal po mestu.

Ognili se bodo tudi kmetijskim površinam, zato bo proga potekala v glavnem po državnem svetu in zemlji, ki je last železnice SNCF. Zgradili bodo 310 mostov in 164 cestnih nadvozov. Delati bodo v dveh izmenah od 3. zjutraj do 22. zvečer.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj



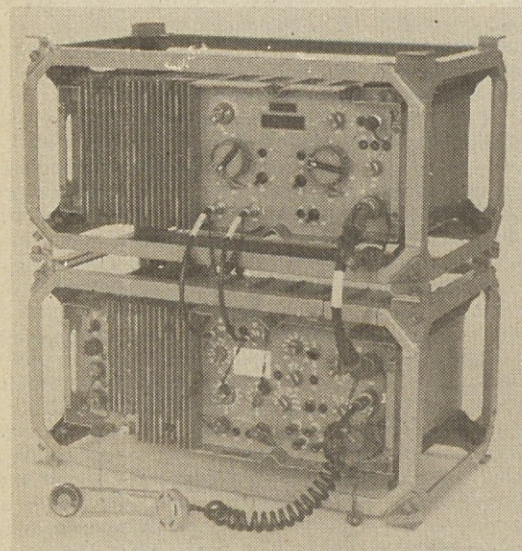
Iskra

COMOLIC

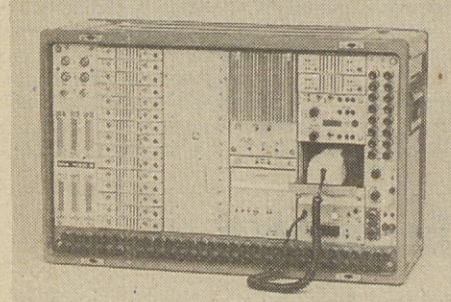


Končna1

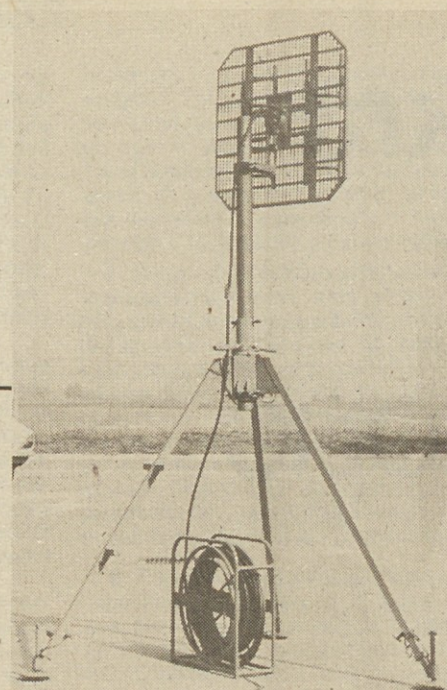
RS-3



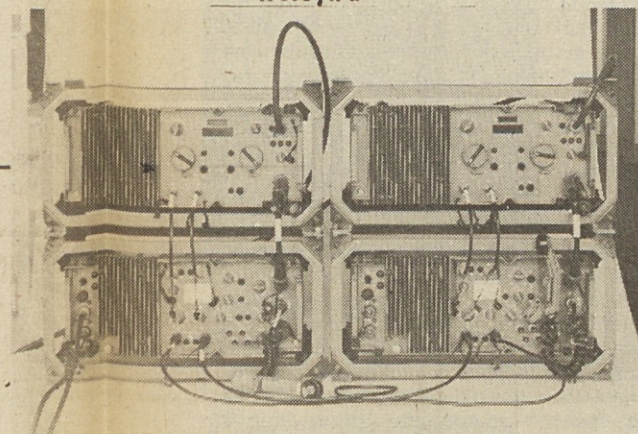
MUX



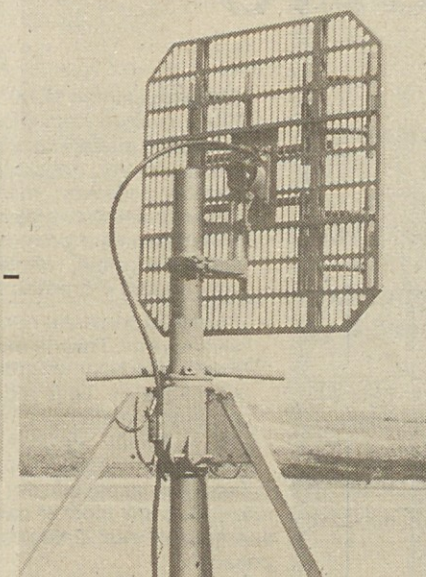
SA



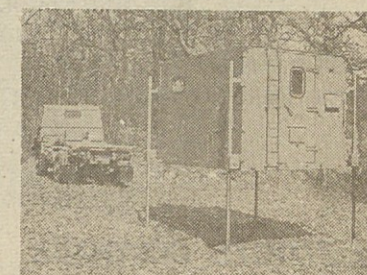
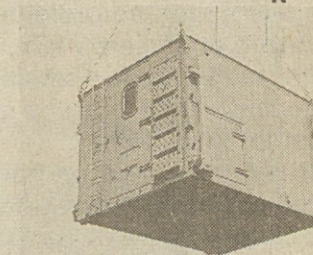
Relejna



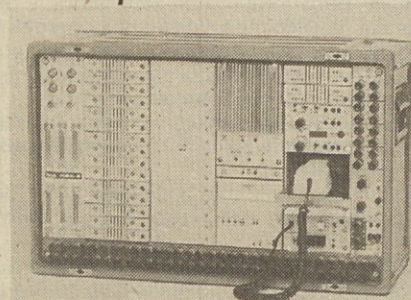
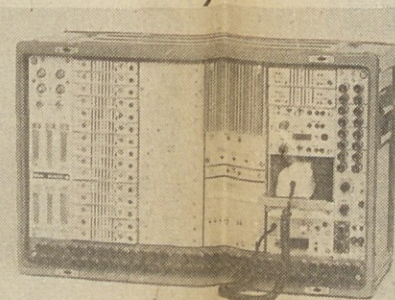
A



K



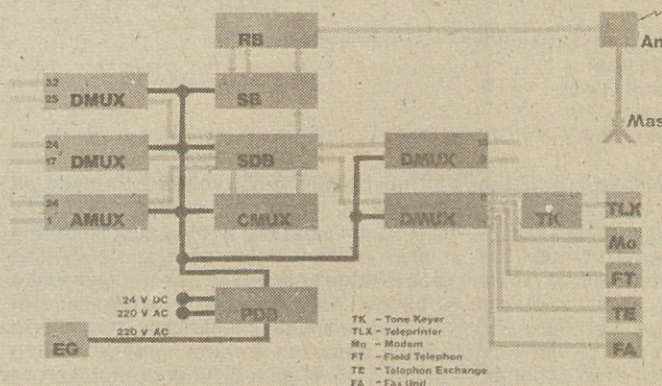
C-MUX



7 15 22 30

7 15 22 30

COMOLIC - MOBILE LINK COMMUNICATION CENTER - T(R)



PT C



tlx ATA



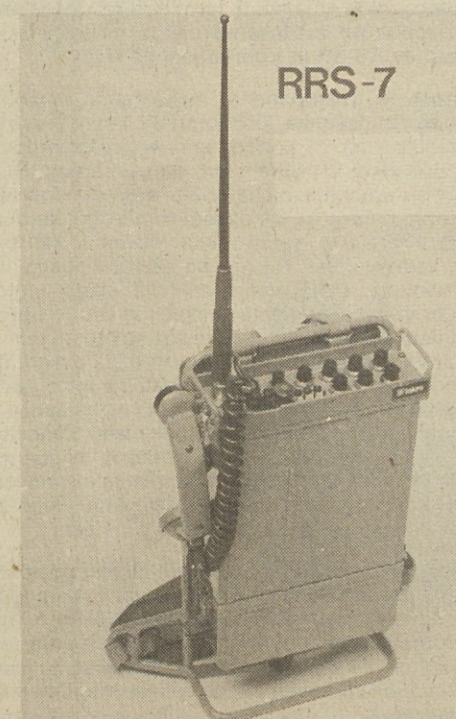
PTI



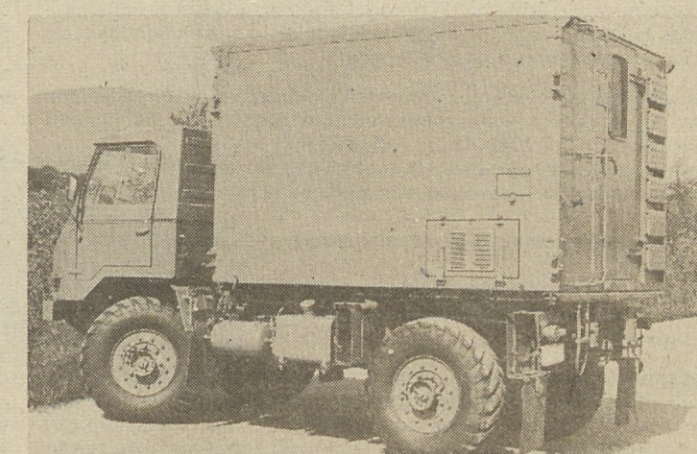
Data



RRS-7



Končna2



UVOD

V začetku 80. let, ko smo bili pri koncu z razvojem mobilne večkanalne radiorelejne naprave RS-3B, smo ugotovili, da nekateri, predvsem tuji kupci, vse bolj iščejo mobilne radiorelejne linke. Razlogi za take potrebe ležijo predvsem v tem, da je telekomunikacijski promet vse večji, da obstajajo, ob vseh elementarnih nesrečah, velike potrebe za hitro vzpostavljane nadomestnih zvez itd.

Zaradi večnamenske uporabnosti naprave RS-3B smo nanjo naslonili, z vso dodatno potrebno opremo, naše mobilne komunikacijske radiorelejne linke. Da pa bi zadovoljili tudi marketing pristop pri animaciji tujih kupcev smo sistem poimenovali COMOLIC iz angleških besed:

Communication Mobil Link Center-s.

Kaj zmore comolic

COMOLIC je zamišljen kot hrbtnica in živčevje analognih, ali digitalnih mobilnih, ali stacionarnih večkanalnih telefonskih in telegrafskih zvez.

Pri tem smo zasledovali naslednje glavne cilje:

- mobilnost
- operativnost
- enostavnost
- primernost

Mobilnost je pogojena s hitrimi premiki večjih vojaških formacij, ali delovnih skupin, kar pomeni, da se lahko novi center vzpostavi v področju enega hopa — t.j. v 50 km razmaku t.j. med seboj vidnima antenama. Vsak tak center lahko postane dolgoročni, ali stalen in se pri tem povezuje na obstoječe lokalne energetske in komunikacijske mreže. Zaradi zahtev po mobilnosti naj bi imel center svoje vozilo, ki pa bi ga, v primeru, da center postane stalen, lahko zapustilo. V prid mobilnosti se vsa elektronika in pomožna oprema vgrajuje v delno rekonstruiran zabojnik — šelster K-15, ki ga tudi sicer uporabljajo za potrebe zvez, katerega proizvajalec je Avtomontaža iz Ljubljane. V osnovi za prevoz koristijo vozila TAM 110 T 7 BV 4 x 4, to je standardno terensko vozilo iz opreme JLA. Po posebnih zahtevah kupcev pa se prilagodimo tudi na druga vozila, če jim ustrezajo dimenzije in teža K-15.

Dobro usposobljena skupina je sposobna dnevno namestiti zveze na 6 do 10 postajah, v odvisnosti od naravnih danosti in lokacije baznega centra. To pomeni, da omogoča 150 do 250 km globinskega razmaka. Namesto vozil pa je zabojnik izdelan in opremljen tako, da ga lahko premeščamo tudi s helikopterji.

Operativnost je določena z vgrajeno elektronsko opremo. Večina kupcev se opredeljuje za maksimalne možnosti, t.j. 24 kanalni analogni prenos, ali 2048 Kbit/s / digitalni!

S tem pa je že tudi opredeljena multiplekserska oprema in oprema za kripto zaščito. Načelno je ta oprema prirejena za relejne, ali končne postaje.

Verzija **končne** postaje je podana na sliki 1. — sestavlja pa jo naslednja oprema:

- RS-3B z antenskim stolpom SA-9, večdipolno anteno A-97, antenskimi kabli, navijalcem antenskih kablov in ves pribor za montažo naprave in stolpa.

- **Večkanalni multiplexer**, od katerih je ena od možnih variant MUX-PCM 30/M. To je 2048 Kbit/s standardni multiplexer I nivoja (po CCITT/CEPT), ki omogoča prenos 30 telefonskih kanalov in 4 teleprinterske priključke. Vsi telefonski kanali se lahko terminirajo dvožično, ali 4-žično.

- **Opcijsko** se med MUX in RR napravo lahko vgradi **CMUX**, to je naprava za skupinsko kripto zaščito (npr. MCC 314 od firme Crypto).
- **V končne postaje** se, po želji, lahko še vgradijo razni terminali kot so: teleprinter, poljski telefon, avtomatski telefon, datomodemi za prenos podatkov, manjša telefonska centrala, enokanalna radiorelejna naprava (npr. RRS-7) itd. Kombinacij je nešteto. Glavne omejitve pa so: prostor v zabojniku, zahteve po potrebni energiji (hlajenje, gretje, razsvetljava in elektronske naprave) medsebojni vplivi naprav, predvsem elektronskih.

- **Zabojniki** so enako opremljeni in ožičeni v vsemu, razen elektronskih naprav. Tako je mogoče vsak kanal posebej dvo-žično terminirati, ali 4 žično v štirih podskupinah po sedem, oz. osem telefonskih kanalov. To je mogoče izpeljati na sami MUX napravi, ali pa na zunanjih priključnih ploščah (TKBL in TKBD). Izbor dvožičnih, ali 4 žičnih povezav teleprinterskih priključkov izvedemo s posegom znotraj teleprinterskih enot s prevezavo.

Zabojniki so opremljeni z lastnimi energetskega vira omogočata začasno samostojno obratovanje s posadko.

Po posebnih zahtevah se zabojniki opremljajo s klima napravami in posebnimi grelci na isto gorivo kot motor-generatorji. V odvisnosti, predvsem klima naprave, je določena avtonomija energetike motor-generatorja in Aku-baterije. Aku-baterija mora prevzeti celotno breme TK naprav za čas posegov na motor-generatorju (polnjenje goriva, zamenjava svečk, olja in druge intervencije).

Motorgeneratorji naj bi bili z diesel motorjem, ki omogočajo daljšo življenjsko dobo in avtonomijo. Po želji kupca pa se zabojnike opremi z zahtevanimi motor-generatorji.

Sicer pa naj bi celotno napajanje bilo iz omrežja 220 V, 50 Hz, ki je praktično vedno na razpolago pri vseh elektronskih komunikacijskih centrih.

S takim načinom energetske preskrbe in iztrenirano posadko je mogoče zagotoviti **neprekinjeno** obratovanje vseh telekomunikacijskih naprav. Poleg tega so zabojniki opremljeni s posebnimi predali za namestitve opreme stolpa SA-9 in s posebnimi pritrdilnimi objemkami za ves pribor iz kompletov telekomunikacijskih naprav in zabojnika (klima, motorgenerator in drugo).

Relejne postaje nameščamo v univerzalno opremljene zabojnike v nekaj različicah. Osnovna verzija je samo z dvema napravama RS-3B in se vsi kanali tranzitirajo neposredno med tema napravama. Najbolj bogata verzija pa je z dvema RS-3B in dvema MUX napravama. V tej konfiguraciji je možno nekatere kanale tranzitirati, nekatere pa terminirati. Kako in katere telefonske kanale tranzitiramo — posredujemo naprej in katere zaključujemo, t.j. terminiramo na lokalni ravni relejne postaje se izpelje po zahtevah projekta mreže v okviru tehničnih možnosti naprav RS-3B in uporabljenega MUX.

Enostavnost je zastopana v maksimalni možni meri. Zaradi motorgeneratorja, grelnika, klima naprav, kot tudi delno naprave RS-3B, nobena od postaj, t.j. končne in relejne niso predvidene za delovanje brez posadke. V primeru pa, da uporabimo RC-3C in še nekatere druge spremembe, od katerih je največja uporaba sončnih celic za polnjenje baterij, se da doseči tudi pogoj za brezposadkovno obratovanje. Vgrajena elektronska oprema zahteva minimalno kontrolo in vzdrževanje. Na njej so največji posegi v spremembah delovnih frekvenc. Dosti večje zahteve imajo motor-generatorji. Polnjenje goriva, olja, zamenjava svečk in druge občasne intervencije. Vsa ta dela ne zahtevajo visoke strokovnosti, temveč vestnost in stalnost, kar za začasne, t.j. mobilne mreže povsem ustreza.

Enostavnost je vidna tudi v možnosti za hitre postavitev in pripravljenosti za obratovanje. Največ časa za postavitev je potrebno za antenski stolp SA-9. Iztrenirana posadka treh članov to lahko opravi prej kot v 1/2 ure, čeprav se stolp z anteno dvigne na maksimalno višino 16 m. Priprava elektronskih naprav za obratovanje pa zahteva le nekaj minut. Skratka vsa pripravljala dela za operativno sposobnost delovanja centra so krajša od 1 ure.

Primernost zasledujemo pri vsakem kupcu posebej. Praktično je torej primernost zastopana v takem obsegu kot omogočajo današnje tehnične rešitve vse uporabljene opreme. Nekateri kupci želijo imeti čim bolj avtomatizirane mobilne mreže, včasih celo delovanje v času premika, medtem ko so na drugi strani taki, ki želijo imeti čim več ljudi v posadki tako, da ko center začne delovati res lahko zagotovi stalne in zanesljive zveze.

mgr. Franc ČUK, dipl. ing.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik:
Rudi Jančar

Desetletnica IEV

Desetletnico svojega delovanja je Inštitut, oz. Industrija za elektrovezve kar se da slavnostno proslavil 31. oktobra 1958 v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Slavnostni govornik na proslavi je bil naš sogovornik in zaradi zgodovinske dokumentacije objavljamo njegov takratni govor v celoti:

Deset let našega podjetja je pomembna obletnica skupnih naporov vsega našega kolektiva. Lahko je naštevati rezultate našega dela, teže pa jih je danes objektivno oceniti s stališča družbenih koristi in določiti njihovo pravo mesto v borbi za povečanje proizvodnih sil ter družbenega standarda nasploh.

Predalec bi me zavedlo, ko bi hotel nadrobneje obdelati dogajanja v preteklih desetih letih. Zato bom skušal obdobje prikazati čim bolj zgoščeno.

Mnoga podjetja v Jugoslaviji se lahko ponašajo z večdesetletno tradicijo: bile so tudi že stoletnice. Mi se, žal ali pa na srečo, s temi ne moremo primerjati. Delamo v panogi, ki je sama po sebi mlada, stara komaj 40 do 50 let, vtem ko o elektroniki v pravem pomenu besede pred 15 do 20 leti še ni bilo dosti slišati. Toda ko skušamo ovrednotiti rezultate dela našega kolektiva, se nam nehote vsiljuje vprašanje, ali tudi v našem primeru lahko govorimo o tradiciji, kakšna je le-ta in v koliki meri ji lahko pripisujemo naše dosežke.

Brez obotavljanja si upam trditi, da ima naš kolektiv svojo tradicijo, svojo zgodovino, a to je zgodovina našega delovnega človeka pred vojno, še posebej pa v času narodnoosvobodilne vojne. To je čas, ko so se pod vodstvom Osvobodilne fronte in naše slavne Partije vzgajali in kalili naši kadri. Na sto tisoče patriotov, živih in mrtvih, sestavlja zgodovinske temelje naše sedanjosti. To je naša tradicija, neusahljivi vir naših sil in stremljenj. Zato je prav, da se ob tej slavnosti spomnimo junakov te slavne preteklosti — padlih borcev, aktivistov, kurirjev, telegrafistov in tehnikov. Še prav posebno smo

dolžni ohraniti v dragem spominu našega neposrednega ustanovitelja, velikega revolucionarja in misleca, tov. Borisa Kidriča.

Neprestana borba za obstanek našega delovnega človeka je dala zunanji okvir in aktivni ambient, v katerem se je razvijal lik našega človeka delavca. Veliko povpraševanje na eni in najhujše pomanjkanje sredstev in pogojev na drugi strani sta bila tisti nepomirljivi dipol, tista gonilna sila, ki je naše ljudi usposabljala, da so zmagovali velike naloge, ki so se venomer postavljale prednje.

V tem okviru so rasli tudi kadri za naš kolektiv in vprav to je tista tradicija, ki jo imamo.

Navajam nekaj podatkov o rasti našega podjetja.

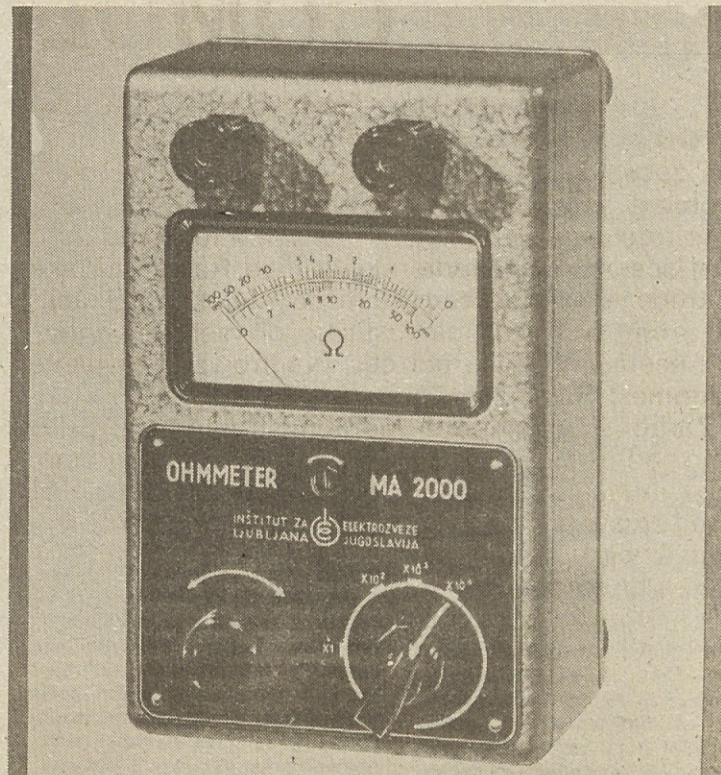
Na pobudo tovariša Borisa Kidriča se je zbrala grupa partizanskih zvezarjev, ekipa naših sodelavcev iz časov okupirane Ljubljane in sodelavcev iz Iskre, in začela delati novembra 1947. leta v prostorih risalnice bivše VI. gimnazije v Šubičevi ulici.

Formalno je bil Inštitut za elektrovezve ustanovljen februarja 1948 z uredbo v Uradnem listu.

Že od vsega začetka smo si spričo neposrednih potreb državnega vodstva in pogojev začrtali te osnovne smernice za svoje delo: razvoj in proizvodnja sestavnih delov, aparatov za zveze in ostalih elektronskih, predvsem merilnih naprav.

Prvotna organizacijska tvorba Inštituta za elektrovezve je zajemala ves sedanjí program IEV in podjetja Telekomunikacije. Leta 1951 je namreč Inštitut za elektrovezve, tedaj še ustanova, formaliziral proizvodni sektor, ki se je kot samostojen organizem izločil in se naselil v novo zgrajenih objektih v Pržanu. Tja so preselili vso proizvodnjo radijskih sprejemnikov in oddelek žičnih zvez s potrebno opremo in s kadri. Leto kasneje sta se jima pridružila še razvojna oddelka za radijske aparate in žične zveze.

Naloga, ki nam je bila zastavljena, je bila zahtevna: brezlična po-



vezava osrednjega gospodarskega vodstva z vsemi najvažnejšimi gospodarskimi področji in industrijskimi podjetji. Takoj smo občutili, kaj se pravi delati v pogojih industrijsko zaostale dežele, kot je bila naša neposredno po vojni. Da bi zagotovili uspešen razvoj in bodočo proizvodnjo aparatov, smo morali predvsem rešiti problem najbistvenejših elektronskih sestavnih delov.

Čim bolj se je delo za naše prve aparature bližalo koncu, tem bolj so različne spremembe terjale nove materiale in tem bolj je dozorevalo tudi naše prepričanje, da brez domače proizvodnje najbistvenejših sestavnih delov ni mogoče misliti na razvoj ostale elektronske industrije. Sedanjost nam to ne le potrjuje, marveč se iz

dneva v dan jasneje kaže ta ekonomska nujnost. Če bi številčno zasledovali razvoj naše industrije in plačilno bilanco vse panoge, bi zlahka ugotovili značilen začasni porast uvoza ob začetku proizvodnje novih aparatov, kmalu zatem pa krepak relativen, pa tudi absoluten padec uvoza v obdobju, ko je bila vpeljana proizvodnja. V tem obdobju smo namreč začeli živahno osvajati domačo izdelavo sestavnih delov.

Prav tako nam je bilo od vsega začetka jasno, da je treba industrijski razvojni dejavnosti dati jasen cilj — proizvodnjo. Šele z njo se končuje naloga razvoja. V začetku narekuje takšno pionirsko delo najtesnejšo povezanost med razvojem in proizvodnjo, da, celo sožitje obeh dejavnosti. Kako dolgo naj traja tako stanje, je odvisno predvsem od kadrov, opreme, prostora in dognanosti tehnološkega postopka. Žal vseh navedenih činiteljev hkrati v naši doedanjí praksi po navadi ni bilo, kar je v mnogih primerih ob naraščajoči proizvodnji in dozorevanju proizvodnega procesa v posameznih obratih zelo zaviralo nadaljnje utiranje organizacije. Povezavo med razvojem in proizvodnjo je treba postopno rahljati, nikoli pa ne docela prekiniti. Spoštovati moramo zakonitosti obeh dejavnosti, saj sta druga drugi pogoj.

Ta usodna povezanost je značilna za vso elektronsko panogo, še prav posebno pa na področju sestavnih delov (na primer polvodnikov), ki sloni na razvoju fizike trdnih teles, vakuumске tehnike in drugih znanstvenih in tehniških panog. Povsem naravno je torej tesno sodelovanje med proizvodnjo in razvojem, ki se kaže tudi v odnosih IEV z Inštitutom za elektrotehniko, s fizikalnimi inštituti, kemičnim inštitutom »Boris Kidrič« in z drugimi znanstvenimi ustanovami.



Konstituiranje delavskega sveta

V eni izmed zadnjih števil glasila Iskra smo že poročali o izidu glasovanja za izvolitev v delavski svet in odbor za samoupravni nadzor delovne organizacije Avtomatika. Medtem, točneje 24. marca, so se novoizvoljeni delegati že zbrali na 1. rednem zasedanju ter v okviru dnevnega reda, ki je zajemalo tudi poročilo o delu delavskega sveta v preteklem mandatnem obdobju, opravili konstituiranje.

Tako je bil za mandatno obdobje 1987—1989 za predsednika delavskega sveta delovne organizacije Avtomatika izvoljen Vladimir Pirc, dipl. org., vodja službe za organizacijo v področju za organizacijo delovne skupnosti za skupne zadeve, za njegovega namestnika pa Marjan Kobav, dipl. oec, vodja gospodarskega oddelka v TOZD Naprave za energetiko.

Iz omenjenega poročila o delu delavskega sveta za preteklo mandatno obdobje je razvidno, da postaja vloga tega skupnega organa upravljanja delavcev še posebno v danih gospodarskih razmerah, vse bolj pomembna za poslovanje delovne organizacije.

Kaj o tem meni novoizvoljeni predsednik, Vladimir Pirc?

Resnost trenutka, ko začnemo mandat, postavlja pred samou-



Vladimir Pirc

pravni organ zahtevne naloge, ki bodo zahtevale kvalitetno pripravo osnov za pravočasne in ustrezne odločitve. Težišče dela bo na pospešitvi realizacije planskih nalog in s tem doseganje uspešnih poslovnih rezultatov, prestrukturiranja priprav in načina dela v delih delovne organizacije in s tem tudi DO kot celote. Delavski svet bo moral odigrati integrativno vlogo pri usklajevanju delnih interesov z interesi celote, kar je posebno pomembno glede na zatečeno stanje in spremembe, ki so v pripravi (ustava, zakon o združenem delu, reorganizacija DO in SOZD...). Iz povedanega izhaja, da bo to mandatno obdobje zelo zahtevno, tako za delegate, kot poslovodne strukture. Vendar sem osebno prepričan, da bomo s samoupravnimi cilji in združenimi močmi prebrodili to težavno obdobje brez večjih pretresov.

Š. D.

Na podlagi sklepa delavskega sveta delovne skupnosti za skupne zadeve z dne 3. 2. 1987, o odprodaji kamp prikolic, ponovno objavljamo

LICITACIJO

za prodajo osnovnega sredstva kamp prikolic ADRIA 450 Q, inv. št. 7072, leto izdelave 1976, izklicna cena je 300.000,— din.

Licitacija navedenega osnovnega sredstva bo v prostorih Iskre-Industrije za avtomatiko Ljubljana, Delovna skupnost za skupne zadeve, v službi za družbeni standard in sicer v ponedeljek, dne 20. 4. 1987, ob 12. v Ljubljani, Stegne 15 b (objekt D).

Osnovno sredstvo se nahaja v Kampu Stupice pri Puli, kjer je dostopno za ogled vsem zainteresiranim.

Na licitaciji enakopravno nastopajo polnoletne fizične in družbeno-pravne osebe, pred pričetkom licitacije pa morajo plačati 10% varščine od izklicne cene in sicer z gotovino v službi za družbeni standard v Delovni skupnosti za skupne zadeve.

Kupec mora osnovno sredstvo plačati in prevzeti v 15. dneh, sicer varščina zapade, osnovno sredstvo pa bo prodano na naslednji licitaciji.

Prodajali bomo po načelu »ogledano, plačano, prodano«. Poznejših reklamacij ne upoštevamo. Fizične osebe morajo plačati ustrezní prometni davek.

Obvestilo

Vse Iskrine organizacije in poslovne partnerje obveščamo, da je TOZD Projektiranje in gradnja sistemov delovne organizacije Avtomatika z vpisom v sodni register dne 23. 1. 1987 spremenila ime in dejavnost in sicer:

— sprememba imena se glasi: **TOZD Sistemi za avtomatizacijo v prometu in zaščiti, o. sub. o., Ljubljana, Stegne 15 b**



Delavci DSSZ, ki imajo veselje do obiskovanja planin, se lahko takoj vključijo v planinsko dejavnost v TOZD AVN. (Tako njihova planinska sekcija vabi na izlet sicer izkušene planince in sicer: konec avgusta, na švicarski vrh MONTE ROSA, drugi najvišji vrh Evrope, visok 4634 m. Prijave zbira Gordana Petak (AVN) do 6. aprila 1987. Opomba: Tura je ustrezna za izkušene planince in obvezne bodo pripravljene in kondicijske ture!) Naslednji plakati bodo vabili tudi manj izkušene planince v ožjo, ali širšo okolico.

Do organiziranja **samostojne planinske sekcije v DSSZ** bomo planinske izlete organizirali v okviru Planinske sekcije TOZD AVN. Zato vabimo vse ljubitelje naravnih lepot v planinah (delavce DSSZ), da se priključijo v službi za družbeni standard, telefon 556-141, int.: 409 (ali 288) zaradi članstva v planinski sekciji, ki pa bo ustanovljena le v primeru zadostnega zanimanja za tovrstno dejavnost.

Iskra-Avtomatika, DSSZ,
Področje za kadrovske zadeve
Služba za družbeni standard

Iskra



Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o.,

TOZD — Tovarna orodij, o. sub. o.,
61000 Ljubljana, Stegne 15

Delavski svet na podlagi 45. čl. Statuta razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

vodenje gospodarsko-finančnega sektorja

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko, oz. višješolsko izobrazbo ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj s področja financ, računovodstva in planiranja

Pri izbiri bomo upoštevali tudi celovitost kandidatovih strokovnih znanj in osebnostnih lastnosti po Družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin.

Delavec bo izbran za 4 letni mandat.

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov, z oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.

O izbiri bomo kandidate obvestili najpozneje v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.



Ob odhodu v pokoj se je v sredo, 25. marca od sodelavcev v delovni skupnosti za skupne zadeve, delovne organizacije Avtomatika, poslovila Angela Kuhar.

Od skupno 36 let delovne dobe, jih je kar 30 izpolnila v Iskri; sprva na Pržanu, nato pa v Avtomatiki — v takratni TELA, Aparati, DS-1, Trženje in zadnja leta v delovni skupnosti, kot operater na kopirnih strojih. Čeprav ji življenje ni bilo naklonjeno, smo jo poz-

nali kot marljivo delavko, ki je s svojim prirojenim humorjem večkrat popestrila delo v kopirnici in nestrpno čakajoče vrste.

Ob slovesu, ko smo jo povabili, da naj nas še kaj obišče je še dodala: »Pa ne pozabite v Iskro zapisati, hvala vsem, ki so se me spomnili in mi pripravili tako prijetne ure ob slovesu.«

Š. D.

Romantična križarjenja po Jadranu

KRIŽARJENJE Z LADJO ZA PRIJATELJE MORJA, SONCA, NEDOTAKNJENE NARAVE ...

Pozabite za nekaj časa na svoje obveznosti in vsakdanje težave in se prepustite sončenju, plavanju in počitku na sedemdnevem križarjenju po Jadranskem morju.

Neposredni stik z naravo, zdrava in okusna hrana, dobra dalmatinska vina in prijazna posadka na ladji bodo vaše križarjenje spremenili v pravo doživetje in užitek!

Zvečer pa ... v raznih pristaniščih je mnogo možnosti za zabavo v številnih lokalih in restavracijah, če pa vam bo ljubše, se lahko dogovorite z ladijskim kuharjem in posadko, da priredijo večerjo, prijetno in okusno, kar na ladji.

Križarite lahko z ladjami: M/J »IKA«, M/J »PRIMORAC« in M/J »KONOBE«. To so prijetno urejene lesene, motorne jadrnice, opremljene za takšna križarjenja (dvoposteljne kabine s kopalnico (THV), WC in tuš-kabinami na palubi, ladijski saloni, palube za sončenje itd.)

PROGRAM KRIŽARJENJA:	1. dan: REKA — KRK	5. dan: KORNATI — LOŠINJ
	2. dan: KRK — RAB	6. dan: LOŠINJ — CRES
	3. dan: RAB — ZADAR	7. dan: CRES — REKA
	4. dan: ZADAR — KORNATI	8. dan: REKA

Ladja pluje samo podnevi (3—4 ure), spanje pa je v pristanišču (kot je navedeno v gornjem programu). Večerja je po lastni izbiri v vsaki luki, kjer se nočuje, vendar pa se po dogovoru z ladijskim kuharjem (ob doplačilu) lahko večerja organizira tudi na ladji.

TERMINI IN CENE: Odhod je vsako soboto ob 14. iz reškega pristanišča, prihod pa (prav tako na Reko) v soboto do 10.

A	B	C
30.05.—06.06.	13.06.—20.06.	27.06.—04.07.
06.06.—13.06.	20.06.—27.06.	04.07.—11.07.
12.09.—19.09.	29.08.—05.09.	11.07.—18.07.
19.09.—26.09.	05.09.—12.09.	18.07.—25.07.
		25.07.—01.08.
		01.08.—08.08.
		08.08.—15.08.
		15.08.—22.08.
		22.08.—29.08.
Cena: 75.500	Cena: 82.000	Cena: 88.500

OV ceno je vključeno: namestitve v dvoposteljnih kabinah, polpension (kontinentalni zajtrk in kosilo) ter 1 nočitev z zajtrkom zadnji dan. Posebej se plača vsa dodatna pijača in hrana (ki so posebej naročeni).

VAŽNO: V primeru višje sile ima kapitan pravico do spremembe itinerarja, v kolikor bi šlo za vprašanje varnosti potnikov in ladje. — Na navedene cene agencija prizna 4% popusta.

PRIJAVE: Služba za družbeni standard, Ljubljana, Stegne 15 b, tel.: 556—141 int. 409.

Z beogradskega salona avtomobilov

Med bleščečimi avtomobilskimi

Minulo nedeljo so v našem glavnem mestu zaprli letošnji 26. mednarodni salon avtomobilov, motorjev, avtobusov, kamionov in spremljajoče avtomobilske industrije, kjer se je dokaj uspešno predstavila tudi Iskra. V velikih dvoranah je razstavljala raznobarno bleščečo pločevino, lepote na štirih kolesih, mehkih in nadvse prijetnih linij prek 400 domačih in tujih proizvajalcev. Nad vsemi pa se je na moč šopirilo še nekaj, astronomske cene! Največjo tovrstno manifestacijo pri nas si je ogledalo nekaj sto tisoč ljudi, med njimi mnogi poslovneži, ki so prišli na sejem tudi zaradi Iskre.



Jugo kabriolet GVC je požel veliko pozornosti predvsem zaradi pomične strehe

Iskra poleg Floride

Že po tradiciji ima naš največji proizvajalec avtomobilov, Crvena zastava Kragujevac v najemu eno dvorano beogradskega razstavišča, kjer poleg Iskra Avtoelektrika Nova Gorica, ki je še z nekaterimi drugimi Iskrinimi delovnimi organizacijami v zaokroženi celoti predstavljala programe in dosežke avtomobilske spremljajoče industrije. Iskrin razstavljeni prostor je bil le malo stran od razstavljenih avtomobilov kragujevske tovarne, privlačen, vendar ni izstopal, saj je bil urejen v designu ostalih razstavnih prostorov kooperantov Crvene zastave, le nekaj dodatnih elementov Iskrinega marketinga je nekoliko popestrilo videz in ime Iskre. Če torej ocenimo letošnji nastop Iskre v dvorani Crvene zastave kot prednost, kot nekaj novega, kot priznanje in možnost večje uveljavitve pa ne moremo z najvišjo oceno oceniti samega razstavnega prostora, ki



Iskrin razstavljeni prostor je obiskalo veliko poslovnežev

zanimanje za razstavljene Iskrine izdelke, za novosti, za njen proizvodni program. Na kar prejemnem prostoru se je trlo komercialnih poslovnežev, sklepane so se nove pogodbe, perspektivi z izdelki so odšli na najrazličnejše kraje in firme. Človek, nepoznavalec tega področja, bi z eno besedo ocenil, da ima Avtoelektrika svetlo bodočnost. In to navkljub razstavnemu prostoru na nasprotni strani dvorane, kjer je bilo pod imenom Rudi Čajevec Banja Luka opaziti že kar velik del programa, ki ga ima Avtoelektrika na svojih tekočih trakovih... »Nek se vidi konkurencija«, je nekdo pripomnil.

Kaj je prikazala obiskovalcem Iskra? Z dokaj privlačnim in spektakularnim geslom »Iskra v avtomobilih največjih evropskih proizvajalcev«, kjer so se bohotili na beli podlagi zaščitni znaki Audi, Renaulta, Alfe, Fiata, Saaba, Volkswagna, Lancie, BMW, Vol-

vo itd, je vsekakor dovolj povedala, premalo pa prikazala. Razumljivo je, da v programu Avtoelektrike niso le zaganjalniki, alternatorji, diesel vžigalne svečke in sistemi, elektronski regulatorji — vse naštet je sicer bilo prikazano, poudarek in mesto na razstavnem prostoru pa bi vsekakor morala dobiti tudi suha vžigalna tuljava, žarnice, avtomobilski releji itd. Žal, z izjemo novosti, enosmernih motorjev, teh in drugih, tudi izvozno usmerjenih izdelkov ni bilo.

Je bil pa mnogo razkošnejše opremljen prostor, kjer je Iskra Kibernetika razkazovala merilno opremo za servise, za katero je tudi bilo veliko zanimanje in celo električni vrtni stroji, ki sodijo, ali ne sodijo na avtomobilski sejem, so tu dobili svoje mesto. To naj ne zveni kot kritika pisca teh vrstic, to je le splošen plaz odmevov in ugotovitev tistih, ki detalneje poznajo proizvodni

bi ga zanesljivo mnogo bolje uredili delavci Iskre Marketinga Ljubljana, kar so velikokrat doslej že dokazali.

Kljub vsemu pa je bilo veliko



V dvoranah beogradskega sejmišča so bile odveč celo luči, tako se je bleščalo od razstavljene avtomobilske pločevine

lepotci

program Iskrinih delovnih organizacij, predvsem s področja za avtomobilsko industrijo.

Sprehod med lepotci

V primerjavi s prejšnjimi leti, je letošnji beograjski avtomobilski salon postregel z vrsto novosti, ki zadevajo domačo avtomobilsko industrijo. Najprej moramo seveda omeniti letošnji »bum« kragujevske tovarne, ki je od prvotnega imena Zastava 103 dobila ime Yugo florida. Na sejmu so predstavili dve, okrog obeh pa se je v vseh dneh in vseh urah odprtja sejma kar trlo obiskovalcev. Zastava jo je predstavila po treh letih razvijanja, »krojaške škarje« pa je imela znana italijanska firma Italdesign, oz. njen prvi mož Giorgio Giugiaro. Ta firma se lahko pohvali tudi z obliko Golfa, Fiat Uno, Lancia Theme in še s petdesetimi drugimi modeli svetovnega razreda. Torej je že ta podatek dovolj, da je res treba vzeti kapo dol tudi pred florida. Res je lepa, aerodinamičnih oblik, dolga štiri, široka 1,64 in visoka 1,43 metra. Pravijo, da jo bomo videli na naših cestah jeseni prihodnjega leta, ceno pa zaenkrat pustimo ob strani. Iz modela florida že razvijajo »Zastavo 104«, design pa je že idejno končan.

Streljaj od florida se je bohotil jugo kabriolet, prava atrakcija za gledalce, oz. obiskovalce sejma, predvsem zaradi pomične strehe. Po nekaterih informacijah naj bi ga izdelovali v koprskem Cimosu, namenjen pa bi bil ameriškim petičnežem, ki jih bo stal med 8 in 10 tisoč dolarji.

Dokajšnje pozornosti je bil deležen tudi Yugo 55 A, a ne zaradi kakšne senzacionalne spre-



Prvič letos je imela Iskra svoj razstavljeni prostor v dvorani kragujevske Crvene zastave

membe pač pa zato, ker sta ga uprava beograjskega sejma in Crvena zastava, prvi zaradi petdesetletnice obstoja, Zastava zato, ker je ta avto avto leta v Jugoslaviji, namenila srečnemu obiskovalcu letošnjega sejma. Vsaka vstopnica za sejem je bila hkrati tudi loterijski kupon, ki ga je bilo treba vreči v razstavljeni avtomobil leta. Seveda je sledilo še žrebanje...

Avto za štiri milijarde

Največ tujih razstavljalcev je bilo zbranih v največji hali beograjskega razstavišča. Tu so bili Japonci, Fiat in Lancia, BMW, Peugeot in drugi. Močno je izstopal Cimos z zelo privlačnim majhnim citroenom AX. Čeprav

ima 1300 kubični motor, ima ta malček, zahvaljujoč se izredno aerodinamični obliki in drugim rešitvam, porabo na 100 kilometrov le 3,9 litrov pri hitrosti 90 km na uro. Simpatičnega malčka že prodajajo, njegova cena je okrog 5,4 milijonov dinarjev.

Eden izmed prelepih »zvezd« na štirih kolesih je gotovo BMW 735 i. Rodil se je lansko jesen, človeku pa se kar stemni pred očmi, ko vpraša za ceno. Pri nas ga prodaja Tehnounion, preračunana cena v dinarje pa je skoraj štiri stote milijarde! In kljub temu so jih kar na beograjskem salonu nekaj že prodali.

Za konec še nekaj drobnih zanimivosti. Eden izmed najcenejših močnejših avtomobilov je gotovo Moskvič. Tisočpetsto kubični avto bo možno kupiti od

prihodnjega meseca dalje za vsega 1,9 milijonov dinarjev, kamor je všteti tudi davek. Zanimanje zanj je veliko. Jugoslovanske tovarne avtomobilov so lani naredile 152.594 osebnih avtomobilov, skupaj s tistimi iz konsignacijske prodaje pa smo jih pokupili nekaj več kot 240 tisoč. Kragujevska Crvena zastava bo v kratkem izdala obveznice, ki naj bi pomagale dograditi novo tovarno za proizvodnjo avtomobilov florida. In še bridka resničnost. Pri nas ni niti enega avtomobila, ki bi ga lahko odpeljali takoj, ko bi ga vplačali.

Sodeč po avtomobilski lakoti, ki vlada na našem tržišču kljub astronomskim cenam, se tako stanje ne bo spremenilo še dolgo, dolgo...

Marko Rakušček



Na beograjskem salonu avtomobilov je bil najdražji BMW 735 i. Brez davkov stane 38 milijonov dinarjev



S prefinjeno lepoto prodirajo tudi Japonci vse bolj na jugoslovanski trg

Razpis za letovanje v kampu Mir

Tudi letos bo organizirano letovanje v Kampu »MIR«, ki se nahaja na skrajnem delu Dugega otoka, v zalivu Telaščica.

- Kamp leži ob morju v gostem borovem gozdičku, dostop je možen samo po morju, zato je organiziran prevoz z ladjo iz Sukošana v kamp in nazaj. Cestne povezave z ostalimi kraji na otoku ni. Najbližji naseljeni kraj je mesto Sali.
- V neposredni bližini kampa je slano jezero, kjer je temperatura vode vedno višja od temperature morja vsaj za 4° C.
- Značilnosti kampa so mir, čudovita okolica, domače vzdušje v kampu in prijaznost strežnega osebja.

TERMINI IZMEN ZA LETOVANJA V ŠOTORIH KAMPA

IZMENA	I. SKUPINA	II. SKUPINA	III. SKUPINA
	DATUM	DATUM	DATUM
I.	15. 6. - 25. 6.	16. 6. - 26. 6.	17. 6. - 27. 6.
II.	25. 6. - 5. 7.	26. 6. - 6. 7.	27. 6. - 7. 7.
III.	5. 7. - 15. 7.	6. 7. - 16. 7.	17. 7. - 17. 7.
IV.	15. 7. - 25. 7.	16. 7. - 26. 7.	17. 7. - 27. 7.
V.	25. 7. - 4. 8.	26. 7. - 5. 8.	27. 7. - 6. 8.
VI.	4. 8. - 14. 8.	5. 8. - 15. 8.	6. 8. - 16. 8.
VII.	14. 8. - 24. 8.	15. 8. - 25. 8.	16. 8. - 26. 8.
VIII.	24. 8. - 3. 9.	25. 8. - 4. 9.	26. 8. - 5. 9.

OPOMBA: Letovanje v I. in VIII. izmeni bo organizirano, če bo kamp po predhodnih prijavah zaseden vsaj 60%.

TERMINI IZMEN ZA LETOVANJE Z LASTNIM ŠOTOROM

IZMENA	DATUM IZMENE
I.	2. 7. - 12. 7.
II.	12. 7. - 22. 7.
III.	22. 7. - 1. 8.
IV.	1. 8. - 11. 8.
V.	11. 8. - 21. 8.

PARKIRANJE

Pri »Anteju« bo organizirano parkiranje osebnih vozil. Cena za 10 dni je 2.000.— din.

TURISTIČNA TAKSA IN TAKSA ZA VSTOP V NACIONALNI PARK

Taksi se plačata v kampu in nista vključeni v ceno penziona.

NAČIN PRIJAVE

- Prijave za zaposlene v Kibernetiki ERU in za zunanje goste zbira Rajko Kožar, ISKRA KIBERNETIKA DS — Referat za rekreacijo, tel.: (064) 22-221, interna 29-52, vsak dan od 8.—13. že od 4. aprila dalje.
- Zunanji gostje se lahko prijavijo tudi na osnovi telefonske potrditve prostih mest s tem, da morajo v roku 7 dni poslati prijavnico in potrdilo o vplačilu akontacije v Referat za rekreacijo.
- Za zaposlene v Telematiki zbirata prijave Lado Sofranjevski in Liljana Ajdovec, tel. (064) 28-861, interna 26-59.
- Ob prijavi vplačajo zaposleni v DO Kibernetiki, Telematiki in ERO 10.000 din akontacije. Razlika do polne cene se vplača najpozneje 30 dni pred odhodom na dopust.
- Denar se nakaže s položnico na žiro račun 51500-601-10446, Iskra Kibernetika TOZD Delavska restavracija, Savska loka 1.

NAČIN ODJAVE

- Upoštevajo se samo pismene odjave.
- Pri odjavi nad 30 dni pred odhodom se zadrži 5% od cene letovanja za manipulativne stroške.
- Za odpoved od 30 do 10 dni pred odhodom se zadrži 30% od cene letovanja.
- Če pride do odpovedi zadnjih 10 dni pred odhodom, se zadrži 50% od cene letovanja.
- V primeru višje sile, ali če dopustnik najde zamenjavo, se mu vrne celotno vplačilo.

CENA PREVOZA Z LADJO IZ SUKOŠANA V KAMP IN NAZAJ

Cena za odrasle je 3.000.— din, za otroke do 10 let 1.500.— din. Otroci do 2. leta starosti ne plačajo prevoza.

AVTOBUSNI PREVOZ

Organiziran bo avtobusni prevoz na relaciji Kranj—Sukošan—Kranj. Cena prevoza za zaposlene v kranjskih DO Iskra je 8.000.— din, za ostale pa 12.000.— din.

- Organizator lahko odpove prevoz, če ni prijavljenih vsaj 35 potnikov.
- V primeru, da prevoznik spremeni ceno prevoza, je kupec dolžan sprejeti podražitev do 20%. Pri višjih podražitvah pa ima kupec pravico odpovedati prevoz in tudi letovanje.

CENE LETOVANJA ZA ZAPOSLENE V DO Kibernetika, Telematika, ERO

NAČIN LETOVANJA	ZUNANJI GOSTJE		ZAPOSLENI V DO KIB. TEL., ERO	
	OTROCI	ODRASLI	OTROCI	ODRASLI
V ŠOTORIH KAMPA	63.000.—	90.000.—	39.000.—	55.000.—
V LASTNEM ŠOTORU	57.000.—	81.000.—	33.000.—	46.000.—

OPOMBA: V ceno je vključenih 10 polnih penzionov. Letovanje se prične s kosilom, konča pa z zajtrkom.

— Do cen za otroke so upravičeni otroci rojeni 1977 in mlajši.

OBROČNO ODPLAČEVANJE

Za zaposlene v kranjskih DO Iskra bo organizirano obročno odplačevanje stroškov letovanja.

VSE OSTALE INFORMACIJE BOSTE DOBILI OB PRIJAVI.

R. Kožar

Obvestilo!

Bralcem in interesentom za letovanje se opravičujemo za enotedensko zamudo pri objavi tega razpisa. Zaradi obilice gradiva v prejšnji številki Iskre smo bili primorani razpis prestaviti v današnjo številko.

Uredništvo



na Dugem otoku

Prvenstvo horjulske Iskre v veleslalomu

PRIJAVNICA ZA LETOVANJE NA DUGEM OTOKU

od do

št. šotora (ali lasten)

	ime in priimek	leto rojstva	zaposlitev
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Prevoz: lasten.- parkiranje, avtobus (ustrezno obkroži)

Naslov doma: tel.

Datum prijave:, podpis

Iskra DO Merilna elektronika Horjul letos praznuje 30-letnico svojega obstoja. V okviru praznovanja se bo odvijalo tudi več športnih prireditev. Za začetek je Komisija za šport in rekreacijo v februarju organizirala prvenstvo v veleslalomu. Tekmovanje je potekalo na smučiščih v Sentjoštu, udeležilo pa se ga je 60 naših delavk, delavcev, študentov in naraščajnikov. Proge, merjenje in vse ostalo, kar sodi k takšnemu tekmovanju, so nam pripravili prizadevniki člani Športnega društva Sentjošt.

Rezultati so bili naslednji: **Naraščajniki do 15 let:** 1. Kavčič Borut — 1.29,74; 2. Malovrh Peter — 1.33,69; 3. Skvarča Boštjan — 1.36,47; 4. Skvarča Barbara — 1.39,19; 5. Tominc Igor — 1.53,85; 6. Medic Ana — 1.57,50; 7. Kavčič Anita — 2.06,39; 8. Zdešar Uroš — 2.44,05; (odstopila sta dva tekmovalca). **Študenti:** 1. Kavčič Matjaž — 1.21,67; 2. Logar Primož — 1.48,68; 3. Kogovšek Mirko — 1.53,69; 4. Kunc Mateja — 1.55,89; (odstopil en tekmovalec). **Ženske nad 30 let:** 1. Malovrh Sonja — 2.06,96; 2. Verbič Ana — 2.37,45. **Ženske do 29 let:** 1. Vrhovec Jelka — 1.33,20; 2. Krvina Meta — 1.36,50; 3. Zupančič Meta — 1.44,41. **Moški nad 40 let:** 1. Medic Janez — 1.33,27; 2. Murko Vladimir — 1.41,20; 3. Kavčič Matija — 1.52,85; (odstopil en tekmovalec). **Moški od 30 do 39 let:** 1. Zdešar Darko — 1.22,43; 2. Janša Peter — 1.29,77; 3. Vrhovec Franc — 1.38,18; 4. Merlak Janez — 1.47,22. **Moški od 25 do 29 let:** 1. Košir Hine — 1.24,28; 2. Potrebuješ Andrej — 1.25,76; 3. Vodnik Miro — 1.34,62; 4. Mole Martin — 1.40,16; 5. Oblak Stane — 1.51,25; 6. Garafolj Brane — 1.52,28; (odstopila dva tekmovalca). **Moški do 24 let:** 1. Rijavec Marko — 1.25,51; 2. Gabrovšek Boštjan — 1.29,13; 3. Škof Brane — 1.38,22; 4. Kavčič Jure — 1.38,50; (odstopilo 12 tekmovalcev).

Posebna zanimivost je bilo letos tekmovanje družin. Za naslov družinskega prvaka so se pomerili starši skupaj s svojimi naraščajniki.

Seštevek časov jih je razvrstil takole: 1. družina Tominc (Anton, Igor) — 1.40,11; 2. družina Medic (Janez, Ana) — 1.41,78; 3. družina Malovrh (Sonja, Peter) — 1.45,68; 4. Zdešar (Darko, Uroš) — 1.47,14; 5. družina Kavčič (Matija, Anita) — 1.56,66; 6. družina Murko (Vladimir, Maja) — 2.06,48.

Razglasitev rezultatov je potekala v prostorih kulturnega doma Ivana Cankarja v Sentjoštu. Najboljši trije tekmovalci v posameznih skupinah so prejeli medalje, posebni nagradi sta prejela tudi Darko Zdešar za najhitrejšo ter Uroš Zdešar za najpočasnejšo vožnjo veleslalomu. Tudi najboljšim trem družinam so bile podeljene lično izdelane lesene medalje, med udeležence pa je bilo izžrebanih še nekaj praktičnih nagrad.

Jelka Vrhovec



Spominska fotografija udeležencev veleslalomu ob 30-letnici Iskre-Merilne elektronike Horjul (foto: Janez Remžgar)

Ivanu



Bilo je mrzlo januarsko jutro, ko smo izvedeli, da se je za vselej ustavilo srce našega dolgoletnega sodelavca Ivana Kalana. Kako verjeti in dojeti, da se je izteklo tvoje življenje, dragi Ivan?

Ko si v lanskem marcu odšel na daljše zdravljenje, ni nihče od nas — niti ti sam — pomislil, da bolečine, o katerih si govoril, oznanjajo bolezen, za katero danes še ni pravega zdravila. Ko si se spet vrnil na delo zagnan, poln elana in načrtov, smo bili veseli da si spet med nami, toda le za kratek čas. Znova si odšel, kajti zaradi bolezni nisi več zmož delovnih naporov.

Obšla nas je zla slutnja, a smo upali in ti želeli, da boš imel toliko moči in premagal zločesto bolezen. Vendar niti naše želje, niti tvoja volja do življenja nista mogli spremeniti usode. Na začetku novga leta se je v 58. letu utrnilo tvoje življenje, življenje, v katerem si skoraj 40 let posvetil Iskri.

Kot mlad fant si leta 1946 prestopil prag takratne Iskrine tehnične šole ter po uspešnem šolanju in odsluženju vojaščini vstopil v vrste Iskrinih delavcev — leta 1951, ki je pomenilo tudi pričetek dela na programu telefonskih central. Svoje delo si opravljal tako kvalitetno in vestno, da si bil izbran v ekipo, ki je šla

na strokovno specializacijo v Francijo. Navdušila te je in prevzela, da je nisi nikoli pozabil. Obagaten z novim znanjem si se vrnil v domovino in nadaljeval delo v razvojnem oddelku, nato v proizvodnji pa v montaži. Vodil si oddetek za posebna naročila in zadnja leta delal v tehnologiji tozda Tiskano vezje Iskre Telematike.

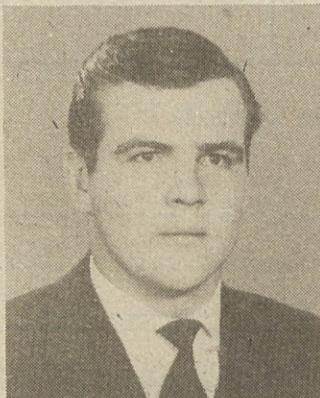
Pri opravljanju nalog si bil strokovno natančen, vesten, dosleden, nabiral si vedno nova znanja, ki jih je prinesel silen razvoj elektronike.

Rad si imel lepo pesem, odkrito in pošteno besedo. Mnogo veselih trenutkov smo preživeli skupaj, zato je toliko teže dojeti resnico, da te ni več med nami in med tvojimi najdražjimi.

Ostajajo nam nepozabni spomini na te, dragi Ivan!

Delavci TOZD TIU

Bernardu Stanovniku



Kadar nas resnica zelo prizadene, ji enostavno nočemo verjeti. A izbire ni.

Težak je bil trenutek, ko smo v sredo zjutraj prišli na delo in izvedeli, da te ni več med nami. Tvoje delovno mesto je ostalo osamljeno, obrazi tvojih sodelavcev so resni in nemi.

Utrgal se je člen enega izmed nas.

Dragi Bernard! Že dalj časa smo z zaskrbljenostjo spremljali slabšanje tvojega zdravstvenega stanja in hkrati občudovali nadčloveško moč, s katero si prenašal težo zahrbtni bolezni.

Te dni se vedno znova spominjamo tvojega prihoda v našo Iskro pred 18 leti, ko si začel delati kot klepar in varilec in nadaljeval kot mehanški kontrolor.

Bil si skrben mož in oče, dober, ustvarjalen delavec in nesebičen tovariš.

Kljub zdravstvenim težavam, ki so te dolgo spremljale, si znal in zmožel pomagati vsem, ki so te potrebovali. Bil si poln življenjske vedrine, želja, energije in hotenj. Toda narava, ki si jo tako ljubil, je bila nepravilna do tebe. Mi lahko le nemočno stojimo ob tvoji gomili. Praznina, ki jo občutimo ob tvojem slovesu, je neizmerna.

Naj ti bo lahka domača zemlja!

Sodelavci Iskre
DO Merilne elektronike
Horjul

Lojzu



Onemali smo sredi dela, ko smo zvedeli za nesrečo, ki je prekinila tvoje življenje. Čeprav smo velik kolektiv, je malo med nami takih, ki te niso poznali. Saj si bil v tovar-

ni že od leta 1961, ko si šel na šolanje kot prvi Iskrin štipendist kovinarske stroke.

Po zaključku šolanja si se zaposlil v Iskri kot strugar, kar si delal vse do svoje preane smrti. V času tvojega 23-letnega dela v Iskri so bili nemalokrat potrebni veliki napor tako v rednem času kot v prostem času, da je Iskra postala takšna kot je. Ti si bil vedno med tistimi, ki so bili pripravljeni žrtvovati vse svoje moči za izgradnjo takšne Iskre, ki danes daje kruh že naslednjim generacijam.

Z leti si si pridobil veliko izkušenj ter postal specialist svojega poklica, najbolj pa se te bodo spominjali tisti, katerim si svoje znanje nesebično delil. Z izgubo takšnih, kot si bil ti, Lojze, v delovnih sredinah, ostane velika vrzel, saj se ne bomo mogli več pri določenih težkih nalogah iz tvoje stroke zanašati na to: »Bomo pa Lojza vprašali kako gre, on že ve«. V teh letih si si s svojo pridnostjo ustvaril tudi družino in lep dom, kar se daj zapuščaš.

Dragi Lojze! V dneh ko te več ni, ni trenutka, da se nekdo med nami ne bi spomnil tebe, predvsem kot poštenega, vestnega delavca, ki je s svojim odnosom do dela lahko nemalokrat opozoril na napake, ki so se pojavljale med delovnim procesom.

Lojze ti nisi med tistimi, za katerimi bodo ostajali lepo napisani posmrtni govori, ti si med tistimi, za katerimi ostajajo rezultati dela in mladi ljudje, ki bodo tvoje prežgodej prekinjeno delo nadaljevali v prid nam vsem, ki bomo v bodoče še uživali rezultate dela vseh tistih, ki so živeli in delali tako kot ti.

Ko se sedaj še zadnjič poslavljamo od tebe, tudi tvojim izrekam v imenu Iskre Semič in v svojem imenu iskreno sožalje.

Sodelavci

Zahvali

ob boleči izgubi drage žene

Martine Hafner

se iskreno zahvaljujem delovnemu kolektivu ERO, vsem sodelavkam, sodelavcem in prijateljem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Lojze, sin Miran z ženo Mojco in hčerko Marušo

Ob boleči izgubi moje drage mame

Antonije Jošt

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števeci — napetostne tuljave, za izraze sožalja in denarno pomoč

hčerka Anica Mrak

Dober mojster le z dobrim orodjem

Nekam obotavljajoče je letos zakorakala pomlad med nas. Pa kljub temu, ob sicer redkih sončnih dneh, že verjamemo, da zares prihaja. In z njo — čas pomladnih opravil. Mednje zagotovo sodi tudi barvanje. Barvanje okenskih okvirov, balkonskih in vrtnih ograj in še marsičesa znotraj in zunaj stanovanja, kar je že načel zob časa ob pomoči vremenskih vplivov in naravne erozije.

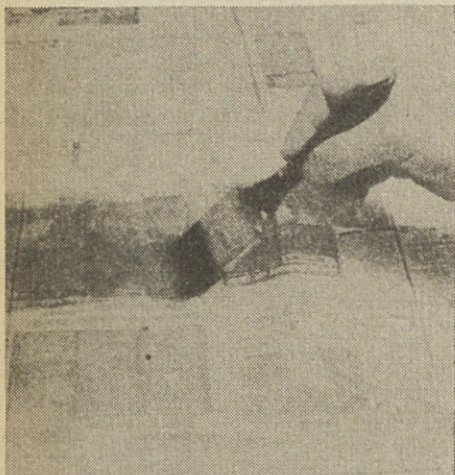
Ker pa je tudi barvanje vedno dražja mojstrovina, se je vse pogostejše lotevamo sami. In ko se je lotimo, nemalokrat primemo v roke čopič, na katerem je še barva od našega zadnjega barvanja in z njo zlepljene dlake. Seveda tak čopič lahko vržemo le še v smeti in urno stopimo v trgovino po novega. S tem pa si povsem po nepotrebnem dvigamo stroške barvanja. In še to. Izkušeni mojstri tega poklica

menijo, da modrost pregovora »nova metla pometa najboljše«, za njih ne velja. Trdijo, da je le star čopič dober čopič.

Pa si pogledjmo, kako ravnati s čopičem, da nam bo dolgo služil. Nekateri sicer menijo, da porabijo kar pol litra dragocenega razredčila, da očistijo čopič in je zato ceneje za vsako barvanje kupiti novega.

No, mi vam bomo pokazali, kako se temeljito očisti čopič z 0,5 dl razredčila. Vloženi trud (gre le za nekaj minut) se vam bo obrestoval, saj boste s takim čopičem naslednjič tudi kvalitetneje barvali, kakor z novim. Nad novim čopičem se največkrat jezimo, saj mu izpadajo dlake, ki niso dobro povezane in ostajajo na obarvani površini, štrleče dlake pa onemogočajo natančno barvanje. Ličarji, na primer, z novimi čopiči na suho čistijo prašne površine pred barvanjem, ali odstranjujejo izbrusen kit iz površin namenjenim barvanju. S tem nepovezane dlake odpadejo, štrleče pa se izbrusijo. Čopič tako postane »starejši« in bolj »izkušen«, torej pripravljen za kvalitetno barvanje.

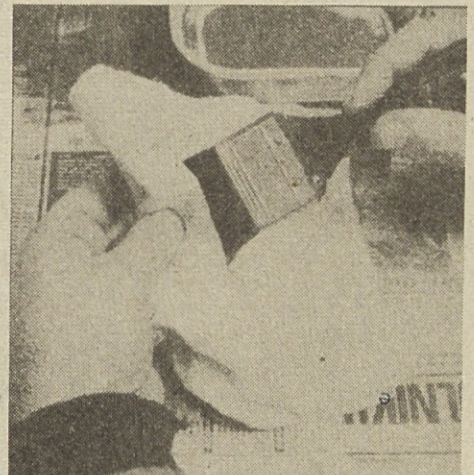
D. P.



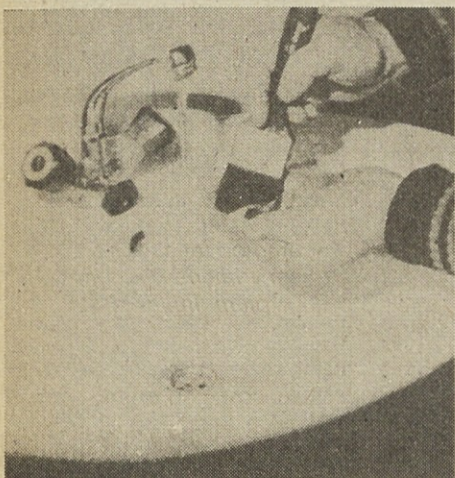
Silka 1: po barvanju vlečimo s čopičem po časopisnem papirju tako dolgo, da barva, ki je še ostala med dlakami ostane na papirju in je za čopičem vidna samo še mastna sled



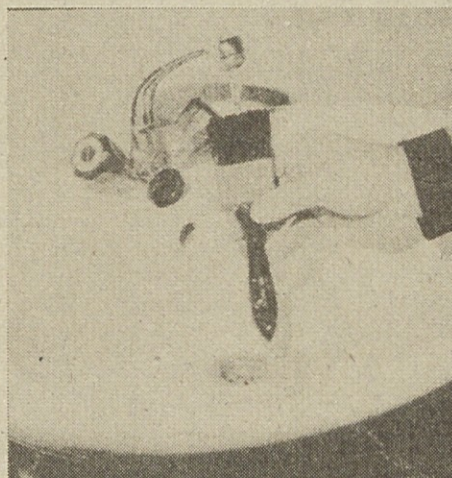
Silka 2: v posodo nalijte nekaj kapljic razredčila (ni potrebno, da je dno pokrito) in s pritiskanjem namočite čopič. Namakanje nekajkrat ponovite in vsakič zamenjajte razredčilo



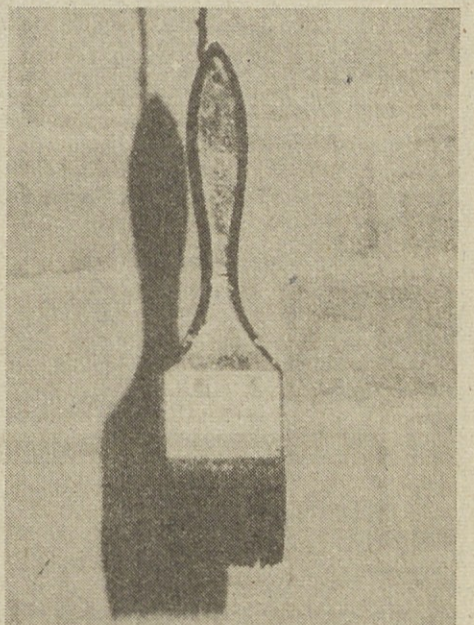
Silka 3: po vsakem namakanju obrišite čopič v čisto krpo. Za vsako brisanje uporabite čisti del krpe



Silka 4: ko ste z razredčilom popolnoma odstranili barvo, namočite čopič z mlačno vodo in ga obilno namillite



Silka 5: milnico izperite pod curkom mlačne vode, ki naj prodra med dlake. Čopič naj bo obrnjen navzgor. Miljenje in izpliranje ponavljajte, dokler ne bo voda popolnoma čista



Silka 6: čopič nato oblikujte z roko, tako da poravnate dlake. Obesite ga, da se posuši. Ko ga boste naslednjič rabili, bo boljše kot nov

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra



PLANINSKI OBVEŠČEVALEC



Nanos—Predjamski grad

V soboto 25. aprila 1987 bomo šli Iskraši, člani Planinske sekcije DO ISKRA Kranj na izlet čez obrobni masiv notranjsko-primorskega hribovja — Nanos.

S posebnim avtobusom se bomo peljali ob 6. izpred hotela Creina do vasi Razdrto, ki leži ob vznožju Nanosa. Nanj se bomo povzpeli po jugovzhodnem pobočju po poti, ki je na dveh mestih celo zavarovana z žično vrvo, vendar bolj zaradi okrasa kot iz potrebe. Do Vojkove koče, kjer se bomo dobro odpočili, je le uro in pol zmerne hoje. S hojo bomo nadaljevali čez Suhi vrh in sestopili do skromnih vasic ob vznožju. Pot nas bo nato vodila čez zelene pašnike, med njivami in skozi gmajne do Predjame, kjer si bomo ogledali znameniti Ravbarjev grad. Do sem bo skupaj hoje okrog pet ur. Končno nas bo avtobus skozi Postojno odpeljal domov. Cena prevoza bo 1.000.— din.

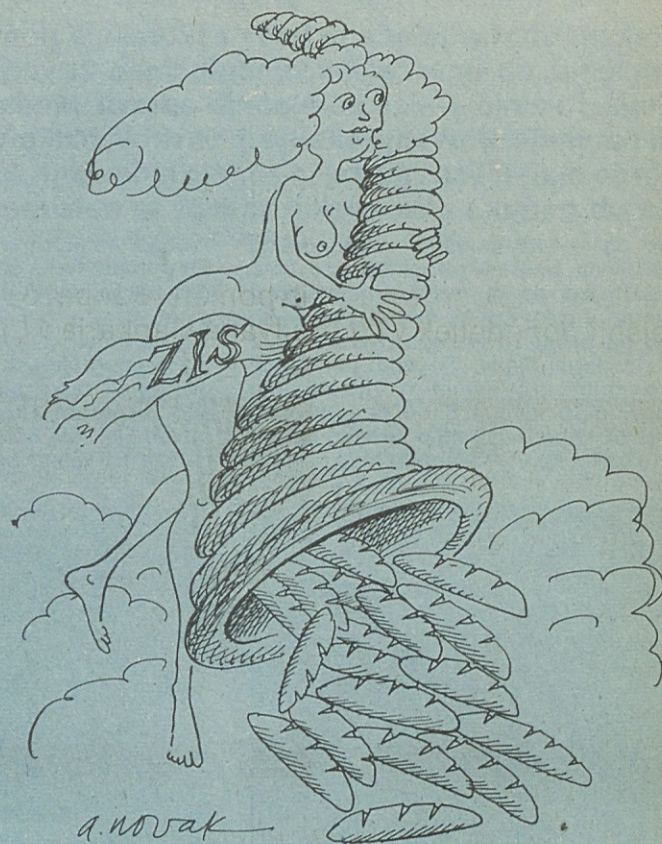
Za vodstvo bosta poskrbela vodnika Lojze Zelnik in Jože Šparovec, ki udeležencem priporočata lažjo planinsko opremo in zaščito proti možni burji. Vabilo na udeležbo ne velja samo Iskrašem iz Kranja!

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz DO ERO, int.: 2822, do srede 22. aprila.

Planinski SREČNO!



Še en utrinek z beograjskega avtomobilskega salona: novinarji iz 36 jugoslovanskih časopisnih hiš so izbrali za avto leta 1986 Yugo 55 A (foto: M. R.)



SOCREALIZEM

						ISKRA	KAR JE SPLETENO	ENERGETSKI OBJEKT	EDVARD KARDELJ	VRSTA BESEDNE VRSTE	MOČVIRNAT TRAVNIK OB VODI	OVALEN KROŽNIK
						KRHKKA PROZORNA SNOV						
						PRIPRAVA ZA POKRIVANJE NEČESA						
						LADO PROSENC GRADBENIK			KRAJ PRI OPATJI SOL OLJNE KISLINE			
AVTORI RUDI MURN	NEMŠKI SPOLNIK	JUŽNOAM. INDIJANEC	DESNI PRITOK VOLGE	SLOV. ZGODOVINAR (JOSIP)	STAROLAT. PREVOD SV. PISMA DOBA						VZHODNO-INDIJSKI HRAST	OČE
GRŠKI JUNAK BOREC PROTI TEBAM							DOHODEK OD GLAVNICE					
GLAV. M. TURČIJE							DRAGOČENOSTI ZA OKRAS TELESA					
DIVJI KOZEL							NAPAD JURIS					



Planinsko društvo Iskra

Turni smuk za Debelim vrhom

PD Iskra bo organiziralo 18. in 19. aprila turni smuk za Debelim vrhom. Zbrali se bomo v soboto, 18. aprila ob 6.45 pod uro na ljubljanski železniški postaji in se z rednim avtobusom ob 7. zjutraj odpeljali do Zlatoroga, od tu pa bomo šli peš do Savice, kjer bomo oddali prtljago na tovorno žičnico. Po kratkem počitku na Komni bomo odšli s smučmi na Triglavsko jezero, kjer bomo v zimski sobi prespali. V nedeljo zjutraj pa čez Hribarice (dereze) za Debelim vrhom v dolino. Za varnost bosta poskrbela Zvone Korenčan in Tone Sazonov-Tonač. Informacije pri Bredi Jančar, tel.: 556 141/262.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.